

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

**ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI
STRATEGIJE RAZVOJA ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA 2021-2024.**

Podgorica, maj 2025. godine

UVODNI REZIME

Završni izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Strategije za razvoj ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2021-2024. kao i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije za razvoj ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2021-2024, za 2024. godinu, predstavlja analizu aktivnosti u okviru operativnih ciljeva i mjera definisanih godišnjim Akcionim planom. Ministarstvo ekonomskog razvoja kao koordinator navedenog strateškog dokumenta kontinuirano je pratilo realizaciju mjera i aktivnosti na unapređenju daljeg razvoja politike ženskog preduzetništva. U kreiranju ovog izvještaja učestvovali su predstavnici Radne grupe za izradu Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2021-2024 (imenovani Odlukom Ministarstva ekonomije, br.004-305/20-926/16 od 09. aprila 2020. godine) i Radne grupe za ekonomsko osnaživanje žena formirane u okviru Savjeta za konkurentnost, kako bi Izvještaj predstavljao realnu sliku realizacije Akcionog plana Strategije za razvoj ženskog preduzetništva u Crnoj Gori za 2024. godinu.

Akcioni plan za 2023-2024. za 2024. godinu obuhvata 6 operativnih ciljeva, sa ukupno 70 aktivnosti koje su u funkciji realizacije 3 strateška cilja:

- Strateški cilj 1: Izgradnja ambijenta povoljnog za održivi razvoj ženskog preduzetništva;
- Strateški cilj 2: Obezbjedivanje boljeg pristupa finansijama i jačanje konkurentnosti ženskog biznisa;
- Strateški cilj 3: Zagovaranje interesa i pozicioniranost žena preduzetnica;

Podaci prikupljeni za potrebe izrade Izvještaja za 2024. godinu ukazuju da je nivo ispunjenosti planiranih aktivnosti relativno visok, naime procenat realizovanih aktivnosti je 80%, dok je procenat nerealizovanih aktivnosti 20%, što je znatno niže od procenta realizacije aktivnosti iz Izvještaja za 2023. godinu kada je procenat realizacije iznosio 91,55%.

Ukupan iznos sredstava utrošenih za realizaciju Akcionog plana za 2024. godinu iznosi 19,952,564.75€ i veći je od ukupno planiranih sredstava za 2024. godinu 14.274.500,00 (za više od 5 miliona eura), ali je iznos utrošenih sredstava manji od iznosa utrošenog za realizaciju Akcionog plana za 2023. godinu kada je utrošeno 25.956.886,74 eura.

Prema podacima Poreske uprave, u Crnoj Gori je u decembru **2024.** godine poslovalo ukupno 48,131 MMSP (zapošljavaju 149,6125 lica) od kojih je u **vlasništvu žena 12.232 MMSP (25.41%)** i zapošljavaju **29,259 lica odnosno 19,56% ukupno zaposlenih u MSP**. Takođe u Crnoj Gori posluje i 8.575 preduzetnika (zapošljavaju 2,761 lica), od čega je **2.693 žena preduzetnica (31,58%) koje zapošljavaju 869 lica**.

U tabelama u nastavku dat je pregled promjena koje su u periodu 2015-2024. godina nastale u oblasti ženskog preduzetništva.

Tabela 1: Broj žena vlasnica MMSP u odnosu na ukupan broj MMSP: 2015 / 2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ukupan br. MMSP	24,455	25,440	26,755	29,534	32,084	33,157	34,853	39,852	45,196	48,131
Broj žena vlasnica MMSP	4,599	5,233	5,820	6,460	6,996	7,584	8,521	9,937	11,426	12,232
% žena vlasnica	18.81	20.57	21.75	21.87	21.81	22.87	24.45	24.93	25.28	25.41

Izvor: Poreska uprava, decembar 2024

Tabela 3: Broj žena preduzetnica u odnosu na ukupan broj preduzetnika/ca: 2015 / 2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ukupan br. preduzetnika	9,579	9,521	9,391	9,335	9,104	8,772	8,152	8,158	8,384	8,575
Broj žena preduzetnica	3,072	2,980	2,865	2,673	2,802	2,778	2,563	2,576	2,647	2,693
% žena preduzetnica	32.07	31.30	30.51	28.63	30.78	31.67	31.44	31.58	31.57	31.41

Izvor: Poreska uprava, decembar 2024

Podaci iz ove dvije tabele ukazuju da žensko preduzetništvo u 2024. godini karakteriše trend sličan onom iz prethodnog perioda, a koji ukazuje da je primjetan rast broja MMSP u vlasništvu žena, dok promjena u broju preduzetnica skoro da uopšte i nema. Isti zaključak može se donijeti i s aspekta cjelokupne implementacije četvorogodišnje Strategije, a posmatrano kroz prizmu podataka evidentiranih u periodu 2021-2024. godina. Naime, obje tabele ukazuju da je tokom sprovođenja ove Strategije primjetan kontinuirani trend rasta broja MMSP u vlasništvu žena – i kada ih posmatrano u apsolutnim i u relativnim iznosima (%). S druge strane, promjene u broju žena preduzetnica karakteriše spori, blagi rast, uz pokazatelje koji su i na kraju 2024. godine ostali niži od onih zabilježenih na kraju uporedne 2020. godine (podaci u apsolutnim i relativnim iznosima). Može se konstatovati da navedeno predstavlja još jedan dokaz promjena koje se u Crnoj Gori dešavaju po pitanju izbora pravne forme biznisa (privredna duštva-pravna lica ili preduzetnici-fizička lica) i kao takve ih je lako uočiti, naročito kada se posmatraju apsolutne brojke te uporedi nivo rasta broja MMSP u odnosu na rast broja preduzetnika/ca.

Četvorogodišnji period realizacije Strategije karakterišu između ostalog i kašnjenje u usvajanju budžeta (jul 2021), a i institucionalne reforme nastale u mandatu 42., 43. i 44. Vlade CG. Ovo prvenstveno kada su u pitanju određene kadrovske i promjene u agendama pojedinih institucija koje podršku razvoju ženskog preduzetništva nisu prepoznale kao prioritete, ili bar ne u mjeri kako je to predviđeno Strategijom i aktivnostima iz AP. Usljed navedenog, izvještajni period karakterisao je otežan rad pojedinih institucija/organizacija, slaba međusobna koordinacija, a često i zanemarivanje institucionalnog znanja i prenošenje ingerencija na kadar koji ne posjeduje odgovarajuće radno iskustvo u ovoj oblasti. Iz tog razloga, izostale su aktivnosti koje su imale za cilj unapređenje određenih zakonskih rješenja, podizanje kapaciteta preduzeća u vlasništvu žena koja posluju u posebnim industrijama, podršku izvozno orijentisanom biznisu i slično.

U procesu kreiranja i realizacije Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2021-2024. godina, ključnu ulogu u postizanju ciljeva predstavljaju akteri iz javnog, privatnog i NVO sektora čije aktivnosti su usmjerene ka ženama preduzetnicama i doprinose definisanju prioriteta i ostvarenju strateških ciljeva politike ženskog preduzetništva. Vodeću ulogu imalo je Ministarstvo ekonomskog razvoja¹ koje treba da sistemski obezbijedi efikasnu koordinaciju kreiranja i implementacije politike. U okviru Ministarstva,

¹ U ranijem periodu to je bilo Ministarstvo ekonomije (41. Vlada CG), odnosno Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (43. Vlada CG)

Direktorat za unapređenje konkurentnosti privrede (Direkcija za razvoj MSP) zadužen je za praćenje sprovođenja Strategije razvoja ženskog preduzetništva. Česte reorganizacije MER-a, kao i ostalih relevantnih ministarstava, uzrokovale su i promjene mandata u obuhvatu ekonomske politike, a posljedično i organizacione i strukturne promjene, što je uticalo na proces koordinacije u oblasti implementacije SŽP. Povećan broj nadležnosti i ograničenja po pitanju ljudskih i finansijskih kapaciteta mogu uticati na efektivnost i efikasnost implementacije politike ženskog preduzetništva, kao i funkcionisanja sveukupne podrške MMSP u Crnoj Gori.

U periodu 2021-2024. godina, sredstva opredijeljena kroz Akcione planove SŽP bila su namijenjena za nefinansijsku podršku ženskom preduzetništvu, kao i za kreditnu, programsku i grant podršku potencijalnim i postojećim ženama preduzeticama. Značajan izvor finansiranja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori su kreditne linije IRF, grantovi MERa i ZZZCG, kao i budžetska sredstva koja su lokalne uprave opredijelile za tu namjenu.

Uvidom u godišnje Izveštaje o realizaciji AP, uočava se da je implementacija planiranih aktivnosti omogućila unapređenje poslovne infrastrukture za žensko preduzetništvo, bolji pristup finansijama, informativnim i savjetodavnim uslugama, poslovnim mrežama, kao i obukama i programskoj finansijskoj podršci za ženski biznis. Takođe, realizovan je niz aktivnosti u oblasti promocije ženskog preduzetništva, i to kroz organizaciju događaja i medijskih nastupa, kao i putem dodjele nagrada uspješnim preduzeticama i menadžerkama.

Rrealizovane su brojne aktivnosti namijenjene promociji uloge i značaja ženskog preduzetništva, kao i većoj vidljivosti uspješnih preduzetnica i menadžerki koje bilježe izuzetne poslovne rezultate. U tom dijelu treba ukazati na programe koji predviđaju dodjelu godišnjih nagrada, a organizuju ih brojne organizacije – PKCG, UPCG, Udruženje žena preduzetnica i Asocijacija menadžera. Jedan od projekata, koji se izdvaja i po podršci velikog broja institucija/organizacija u ulozi partnera, je inicijativa Top Women Business Montenegro (TWBM) čiji je nosioc agencija BI Communication, a kojom su u protekle tri godine nagrađena najbolja crnogorska MMSP kojima upravljaju žene ili su u vlasništvu žena.

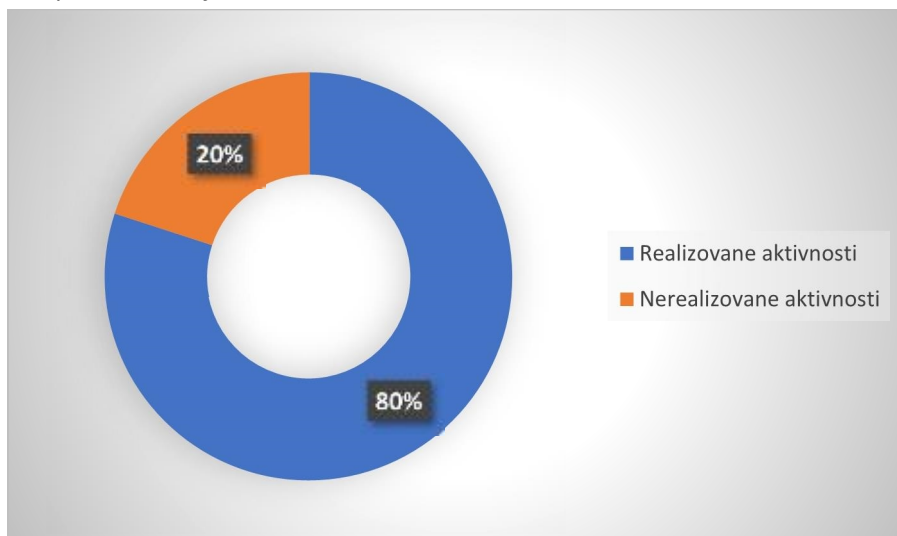
1. INFORMACIJA O STEPENU REALIZACIJE AKTIVNOSTI

1.1. Stepenu realizacije po aktivnostima

Većina aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2024. godinu uspješno je realizovana, i to po osnovu koordiniranog pristupa implementaciji, kao i aktivnog angažovanja ključnih aktera iz sfere ženskog preduzetništva, uključujući članice Ekspertske grupe za ekonomsko osnaživanje žena u okviru Savjeta za konkurentnost.

Od ukupno **70 aktivnosti** predviđenih Akcionim planom za 2024. godinu, **56 aktivnosti** je u potpunosti (uspješno) realizovano, dok **14 planiranih aktivnosti** nije realizovano, što predstavlja **80% ispunjenosti** ukupno planiranih aktivnosti.

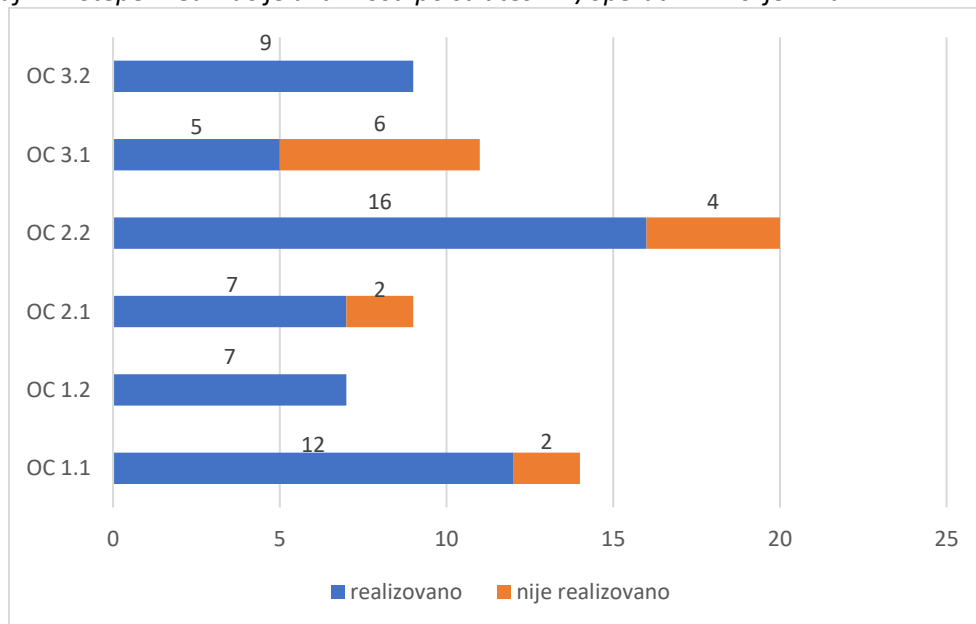
Grafik 1. Stepen realizacije aktivnosti

1.2. Stepen realizacije po strateškim i operativnim ciljevima

Od ukupnog broja aktivnosti (70), u okviru **Strateškog cilja 1** ukupno je planirano 21 aktivnost (OC 1.1 - 14 aktivnosti i OC 1.2 - 7 aktivnosti), od čega je realizovano 19 (OC 1.1 -12 aktivnosti i OC 1.2 - 7 aktivnosti), dok 2 aktivnosti nijesu realizovane. U okviru **Strateškog cilja 2**, planirano je 29 aktivnosti (OC 2.1 - 9 aktivnosti i OC 2.2 - 20 aktivnost), od čega je uspješno realizovano 23 aktivnosti, (OC 2.1 - 7 aktivnosti i OC 2.2 - 16 aktivnosti), dok 6 aktivnosti nijesu realizovane. **Za Strateški cilj 3**, od ukupno 20 aktivnosti (OC 3.1 -11 aktivnosti i OC 3.2 - 9 aktivnosti), uspješno je realizovano 14 aktivnosti (OC 3.1 - 5 aktivnosti i OC 3.2 - 9 aktivnost), dok 6 aktivnosti nije realizovano.

Grafik 2. Stepen realizacije aktivnosti po strateškim/operativnim ciljevima

Operativni cilj 1.1. Unaprijediti politiku ženskog preduzetništva shodno potrebama razvoja biznisa u vlasništvu žena preduzetnica

U okviru **operativnog cilja 1.1:** Unaprijediti politiku ženskog preduzetništva shodno potrebama razvoja biznisa u vlasništvu žena preduzetnica, od ukupno 14 aktivnosti, realizovano je 12 aktivnosti, dok 2 aktivnosti nijesu realizovani. Realizovane aktivnosti se uglavnom odnose na unaprjeđenje postojećih propisa i politika koje su od važnosti za razvoj ženskog preduzetništva, kao i na unaprjeđenje saradnje izmedju javnog i privatnog sektora.

Operativni cilj 1.2. Unaprijediti razvoj institucionalne infratructure koja promovise žensko preduzetništvo i obezbjeđuje pružanje savjetodavnih, poslovnih usluga i obuka shodno potrebama preduzetnica

U okviru **operativnog cilja 1.2** Unaprijediti razvoj institucionalne infratructure koja promovise žensko preduzetništvo i obezbjeđuje pružanje savjetodavnih, poslovnih usluga i obuka shodno potrebama preduzetnica, od ukupno 7 aktivnosti, svih 7 su uspješno realizovane. Realizovane aktivnosti se uglavnom odnose na unaprjeđenje poslovne infrastrukture za žensko preduzetništvo i njihovu međusobnu koordinaciju.

Operativni cilj 2.1. Bolji pristup finansijama

U okviru **operativnog cilja 2.1:** Bolji pristup finansijama, od ukupno 9 aktivnosti realizovano je 7 (2 aktivnosti nijesu realizovane) koje se najvećim dijelom odnose na obezbjeđenje finansijske podrške ženskom preduzetništvu na lokalnom i nacionalnom nivou.

Operativni cilj 2.2. Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica

U okviru **operativnog cilja 2.2:** Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica, planirano 20 aktivnosti od kojih je 16 uspješno realizovano (4 aktivnosti nijesu realizovane). Aktivnosti se uglavnom odnose na podizanje kapaciteta institucija/organizacija za pružanje informativnih i savjetodavnih usluga ženskom biznisu, kao i na programsku finansijsku podršku ženama preduzetnicama.

Operativni cilj 3.1. Jačanje ženskog preduzetništva kroz savremene forme poslovnog povezivanja i lakši pristup novim tržištima

U okviru **operativnog cilja 3.1:** Jačanje ženskog preduzetništva kroz savremene forme poslovnog povezivanja i lakši pristup novim tržištima, planirano 11 aktivnosti od kojih je 5 uspješno realizovano (6 aktivnosti nije realizovano) koje se uglavnom odnose na podsticanje preduzetnica da razumiju koristi od kreiranja zajedničkih mreža i zagovaraja svoje interese kroz njih.

Operativni cilj 3.2. Promovisanje i podsticanje efikasne implementacije politike ženskog preduzetništva

U okviru **operativnog cilja 3.2:** Promovisanje i podsticanje efikasne implementacije politike ženskog preduzetništva, realizovano je svih 9 planiranih aktivnosti (nema nerealizovanih) koje se odnose na promociju ženskog preduzetništva kroz organizaciju konferencija, radionica, kao i medijskih nastupa i dodjelu nagrada uspješnim preduzetnicama.

1.3 Aktivnosti koje nijesu realizovane u roku

Od ukupno 70 aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2024. godinu, 14 aktivnosti koje nijesu realizovane u skladu sa planom navedene su u nastavku:

1.1.1.4 Izvršiti analizu izazova/uticaja digitalizacije i drugih, novih formi rada na žensko preduzetništvo i utvrditi preporuke za unapređenje pravnog okvira u tom dijelu

1.1.1.5. Unaprijediti Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u dijelu podsticajnih mjera za razvoj i unapređenje preduzetništva žena s invaliditetom Objašnjenje: Realizacija aktivnosti odložena

2.1.1.7 Obezbijediti program start-up business podrške za žene iz ranjivih grupa (Romkinje, samohrane majke, žrtve nasilja itd.) Objašnjenje: Projekat nije odobren

2.1.2.3 Organizovati obuku za startovanje biznisa za žene iz ranjivih grupa (Romkinje, samohrane majke, žene s invaliditetom, žrtve nasilja itd.) Objašnjenje: Zavod za zapošljavanje nije organizovao obuku za startovanje biznisa za žene iz ranjivih grupa u 2024. godini, jer među izabranim korisnicama bespovratnih sredstava za samozapošljavanja nije bilo žena koje pripadaju ranjivoj grupi

2.2.1.3 Organizovati obuke za aktere na nacionalnom i lokalnom nivou o potrebama žena iz ranjivih kategorija (žene s invaliditetom, Romkinje, samohrane majke...) u oblasti preduzetništva Objašnjenje: Realizacija aktivnosti odložena

2.2.2.2 Organizovati program pružanja besplatne pravne pomoći za žene preduzetnice (pravno savjetovanje, opšte pravne informacije, sastavljanje pisama i podnesaka i sl.) kroz rad Pravne klinike. Objašnjenje: Aplicirano za projekat Pravne klinike, ali projekat nije odobren

2.2.3.4 Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške namijenjene izvozno orijentisanim MMSP –*Programska linija za podršku internacionalizaciji*

2.2.4.6 Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške koji podstiču zelenu ekonomiju–*Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije*

3.1.1.1 Obezbijediti savjetodavnu i/ili finansijsku podršku ženama preduzetnicama u oblasti razvoja klastera, lanaca dobavljača i drugih formi poslovne umreženosti

3.1.1.3 Ekonomsko osnaživanje žena putem razvoja postojećeg ili formiranja novog biznis hub-a/inkubatora za žene preduzetnice

3.1.3.1 Podrška poslovanju izvozno orijentisanih biznisa u vlasništvu žena

3.1.3.2 Podrška poslovanju izvozno orijentisanih biznisa kroz istraživanje međunarodnog tržišta za plasman proizvoda/usluga.

3.1.3.3 Realizovati obuku o procjeni izvozne spremnosti žena preduzetnica

3.1.3.4 Organizovati specijalizovane obuke o nastupu na ino tržištu i internacionalizaciji poslovanja za žene preduzetnice

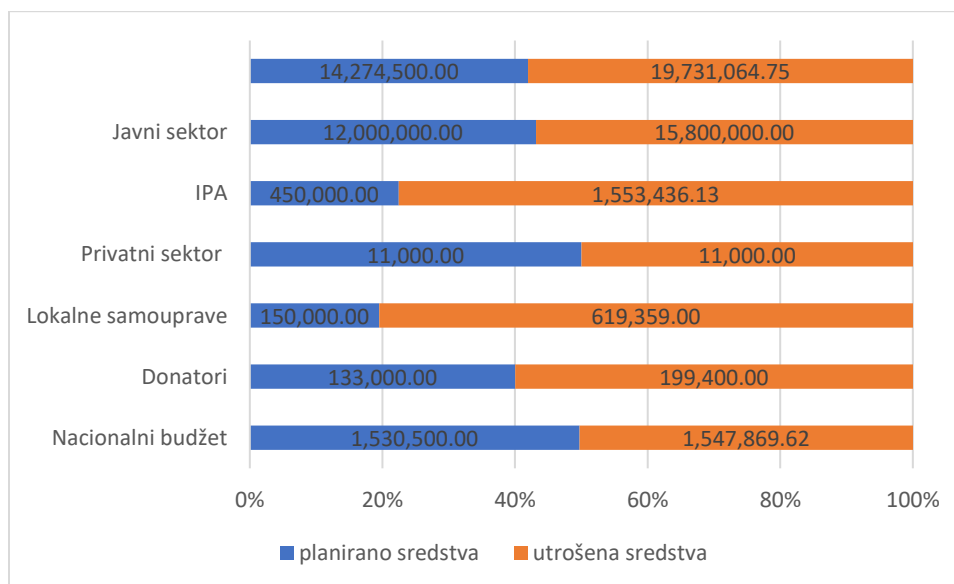
2. PREGLED REALIZOVANIH ULAGANJA U ODNOSU NA PLANIRANA SREDSTVA PO IZVORIMA FINANSIRANJA I STRATEŠKIM CILJEVIMA

Tabela 3. Izvori finansiranja u 2024. godini

	Ukupno	Nacionalni budžet	Donatori	Lokalne samouprave	Privatni sektor	Javni sektor	IPA
Planirana sredstva	14,274,500.00	1,530,500.00	133,000.00	150,000.00	11,000.00	12,000,000.00	450,000.00
Utrošena sredstva	19,731,064.75	1,547,869.62	199,400.00	619,359.00	11,000.00	15,800,000.00	1,553,436.13

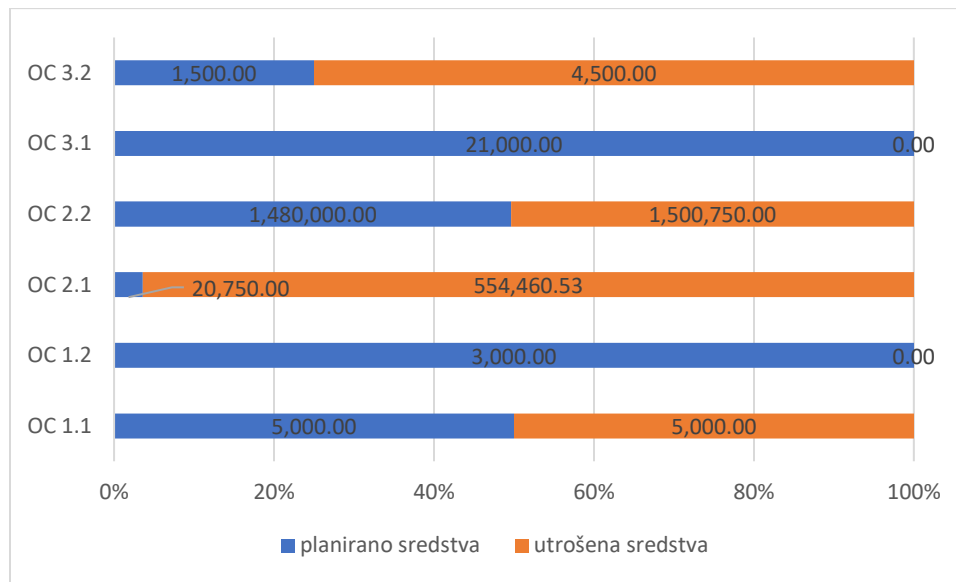
Za realizaciju aktivnosti za 2024. godinu, iz Akcionog plana Strategije za razvoj ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2021-2024, planirana su sredstva u iznosu koji je znatno manji od iznosa ukupno utrošenih sredstava po tom osnovu. Naime, za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana za 2024. godinu ukupno je planirano **14,274,500.00€**, dok je utrošeno ukupno **19,731,064.75€**, što predstavlja odstupanje od **preko 5 mil €**. Do ovolikog odstupanja je u velikoj mjeri došlo po osnovu realizovanih aktivnosti svih institucija/organizacija koje su, u odnosu na prvobitno planirana sredstva, utrošile više sredstava.

Grafik 3. Ukupno planirana i realizovana finansijska sredstva za 2024. godinu, po izvorima finansiranja

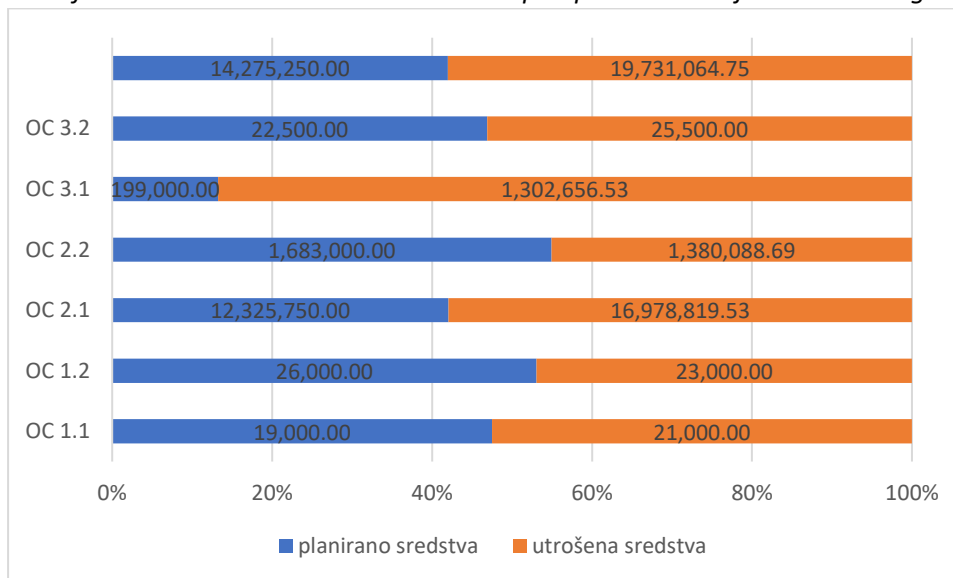

Kada je riječ o izvorima finansiranja od ukupno planiranih **12 miliona** iz Javnog sektora realizovano je **15.8 miliona**, što ujedno predstavlja i najveći izvor finansiranja definisanih aktivnosti. Od **1,530,500.00€ budžetskih sredstava**, realizovano je **1,547,869.62€**, realizovanja sredstava su veća od planiranih. Lokalne samouprave su utrošile **619,359.00€** u odnosu na planiranih **150,000.00€**, ista stvar je i sa Donatorskim sredstvima i IPA sredstvima, utrošeno je **199,400.00€** u odnosu na planiranih **133,000.00€** odnosno **1,553,436.13€** u odnosu na planiranih **450,000€**.

Grafik 4. Planirana i realizovana **budžetska** sredstva po operativnim ciljevima za 2024. godinu

Grafik 5. Planirana i realizovana sredstva po operativnim ciljevima u 2024.god

Gledano po operativnim ciljevima najviše aktivnosti (16 aktivnosti) je realizovano u okviru Operativnog cilja **2.2: Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica** ukupne vrijednosti **1,380,088.69€** što čini **6.99%** ukupno realizovanog budžeta, dok je za Operativni cilj **2.1 Bolji pristup finansijama** (7 aktivnosti) utrošeno **16,978,819.53€** što čini **86.05%** realizovanog budžeta. Za Operativne ciljeve **1.1** (12 aktivnosti) i **1.2** (7 aktivnosti) utrošeno je **21,000.00€** odnosno **23,000.00€ (0.11% i 0.12%)**. Za Operativni cilj **3.1** utrošeno je **1,302,656.53€** ili **6.60%**, dok je za Operativni cilj **3.2** utrošeno **25,500.00€** ili **0.13%**.

3. PREGLED REALIZACIJE AKTIVNOSTI PLANIRANIH AKCIONIM PLANOM STRATEGIJE, U PERIODU 2021-2024.

Stepen realizacije planiranih aktivnosti, po godinama

Ministarstvo je u kontinuitetu pratilo sprovođenje mjera i aktivnosti definisanih kroz dva dvogodišnja akciona plana te po tom osnovu sačinjavalo redovne *Izveštaje o realizaciji AP* - posebno za svaku godinu implementacije Strategije.

Podaci iz sva četiri godišnja izvještaja ukazuju da je nivo ispunjenosti planiranih aktivnosti visok tj. veoma visok i kreće se na nivou od 80% do 96%.

- Izveštaj o realizaciji AP za 2021. god. - Od ukupno 74 aktivnosti predviđenih AP za 2021. godinu, 65 aktivnosti je u potpunosti (uspješno) realizovano ili se realizuje u kontunuitetu, dok 9 planiranih aktivnosti nije realizovano, što u konačnom predstavlja **88% ispunjenosti** ukupno planiranih aktivnosti.
- Izveštaj o realizaciji AP za 2022. god. - Od ukupno 75 aktivnosti predviđenih AP za 2022.g., 70 aktivnosti je u potpunosti (uspješno) realizovano ili se realizuje u kontunuitetu, 2 aktivnosti su djelimično realizovane, a 3 planirane aktivnosti nijesu realizovane, što u konačnom predstavlja **96% ispunjenosti** ukupno planiranih aktivnosti
- Izveštaj o realizaciji AP za 2023. god. - Od ukupno 71 aktivnosti predviđenih AP za 2023.g., 62 aktivnosti je u potpunosti (uspješno) realizovano ili se realizuje u kontunuitetu, 3 aktivnosti su djelimično realizovane (odrađene pripremne aktivnosti za realizaciju naredne godine, shodno planu iz AP za 2024.g.), a 6 planiranih aktivnosti nije realizovano, što u konačnom predstavlja **91,55% ispunjenosti** ukupno planiranih aktivnosti.
- Izveštaj o realizaciji AP za 2024. god. - Od ukupno 70 aktivnosti predviđenih AP za 2024.g., 56 aktivnosti je u potpunosti (uspješno) realizovano, dok 14 planiranih aktivnosti nije realizovano, što u konačnom predstavlja **80,00% ispunjenosti** ukupno planiranih aktivnosti.

Tabela 4: Ostvarenost aktivnosti u okviru implementacije godišnjih AP SŽP - nivo OC

Nivo realizacije planiranih aktivnosti	2021	2022	2023	2024
Realizovane aktivnosti (1)	79.73%	93.33%	87.32%	80%
Djelimično realizovane aktivnosti (2)	8.11%	2.67%	4.23%	/
Nerealizovane aktivnosti	12.16%	4%	8.45%	20%
Uk. br. aktivnosti koje utiču na realizaciju OC (1+2)	87.84%	96%	91.55%	80%

Godišnjim AP u periodu 2021-2024 planirana je realizacija 290 aktivnosti, od čega je ukupno 253 aktivnosti ili 87,24% i realizovano. Visoka realizacija je uslovljena visokim vođstvom i izrazitom posvjećenošću MER-a i pristupom u koordinaciji implementacije politike ženskog preduzetništva, ne samo u periodu sprovođenja ove, već i u pripremi i realizaciji prve SŽP, odnosno sveukupno u dizajniranju i implementaciji politike ženskog preduzetništva u periodu od 2015. do 2025. godine.

4. OSTVARENOST INDIKATORA OPERATIVNIH CILJEVA

Kada je riječ o ostvarenju indikatora učinka, na kraju 2024. godine postignuto je sljedeće:

Ostvarenost operativnog cilja 1.1. – *Unaprijediti politiku ženskog preduzetništva shodno potrebama razvoja biznisa u vlasništvu žena preduzetnica*

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Efikasno vođenje, i koordinacija politike ženskog preduzetništva na svim nivoima i uključenost svih aktera	SBA pod-dimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Planiranje i dizajn politike)	4,33	4,80	5,00

U predhodnom periodu posebna pažnja je bila usmjerena ka realizaciji aktivnosti usmjerenih na unapređenje strateškog okvira, postojećih propisa i politika koje su od važnosti za razvoj ženskog preduzetništva, kao i na unaprjeđenje saradnje izmedju javnog i privatnog sektora.

Crna Gora je ostvarila svoju težnju da ostvari dobar napredak u jačanju ženskog preduzetništva kroz realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za sprovođenje Strategije, a koje se odnose na jačanje kompetencije žena preduzetnica i promovisanje samozapošljavanja i start-up, što je i evidentirano u Izvještaju o sprovođenju Akta o malim preduzećima (SME Policy Index 2022).

Indikator učinka Operativnog cilja 1.1 vezan je za ostvarenost ciljeva Akta o malim preduzećima (SBA), pod-dimenzija 1b: žensko preduzetništvo (tematski blok: Planiranje i dizajn politike), a kao što se jasno vidi iz tabele, Crna Gora je znatno premašila očekivanu ocjenu (ciljana vrijednost za 2024 je 4,80 a ostvarena je 5.00), što je znatno više nego što je planirano za kraj četvorogodišnjeg trajanja Strategije, a što govori o tome da je unaprjeđenje politika i saradnje izmedju javnog i privatnog sektora na polju ženskog preduzetništva dalo značajne rezultate, odnosno govori o tome da svi ključni stejkolderi koji se bave politikom razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori daju puni doprinos u implementaciji mjera i aktivnosti predviđenih samim strateškim dokumentom.

Ostvarenost operativnog cilja 1.2. – *Unaprijediti razvoj institucionalne infratrakture koja promoviše žensko preduzetništvo i obezbjeđuje pružanje savjetodavnih, poslovnih usluga i ubuka shodno potrebama preduzetnica*

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Unapredjenje poslovne infrastrukture koja podstiče razvoj preduzetništva žena i	% žena preduzetnica korisnica postojeće poslovne infrastrukture (Biznis centar Podgorica,	33	39	39

prilagođena je potrebama žena preduzetnica	Biznis centar (BSC) Bar, Biznis centar Prijestonice Cetinje, Inovaciono preduzetnički centar (IPC) Tehnopolis, Regionalni biznis centar (RBC) Berane, Naučno tehnološki park CG)			
Povećanje broja učenica uključenih u dualno obrazovanje	% učenica koje pohađaju dualno obrazovanje	27.24%	28%	30%

U okviru ovog operativnog cilja realizovane su aktivnosti koje se uglavnom odnose na unaprjeđenje poslovne infrastrukture za žensko preduzetništvo i njihove međusobne koordinacije.

Možemo reći da je ovo jedini Operativni cilj koji nije u potpunosti postignut, jer je procenat učenica koje pohađaju dualno obrazovanje, nešto niži nego planirani. Ovo možemo pripisati nezainteresovanosti učenica za ovaj vid obrazovanja kao i nedovoljnoj promociji. Možda je razlog i što se Dualno obrazovanje najviše realizuje za obrazovne programe kuvar, konobar, elektroinstalater, automehaničar i monter telekomunikacionih sistema, zanimanja koja su u tradicionalnom okruženju, prepoznata kao „muška“.

Jačanje poslovne infrastrukture (inkubatori, biznis i start-up centri, na lokalnom i regionalnom nivou) i njihova međusobna koordinacija treba biti u funkciji promocije ženskog preduzetništva, i treba privući što više žena korisnica. U periodu 2021.-2024. godine procenat žena preduzetnica korisnica postojeće poslovne infrastrukture je u skladu sa planiranim.

Operativni cilj 2.1. – Bolji pristup finansijama

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Podignut nivo dostupnosti i raspoloživosti finansijske podrške ženama preduzeticama	Broj žena preduzetnica podržanih kroz finansijsku programsku podršku	143	245	312 (119+23+7 +38 + 5+120)

Pristup finansijama je često presudan za stvaranje uspešnog i konkurentnog biznisa, koji se razvija i raste, a u vlasništvu je žena. U tom kontekstu je od velikog značaja uspostavljanje specifičnih finansijskih instrumenata i kreditnih linija za žene preduzetnice u okviru postojećih finansijskih institucija u javnom sektoru na nacionalnom i lokalnom nivou.

Podrška preduzećima koja su u većinskom vlasništvu žena raste iz godine u godinu, što se najbolje vidi iz broja podržanih projekata od strane IRF, MERa i lokalnih samouprava. Finansijska podrška kroz grantove/bespovratna sredstva za kofinansiranje specifičnih projekata žena preduzetnica je, osim na nacionalnom nivou, uspostavljena i u najvećem broju lokalnih samouprava i treba da preraste u kontinuiranu praksu finansijske podrške ženskom preduzetništvu na lokalnom nivou.

- IRFCG (Investiciono razvojni fond Crne Gore) je za 2024. godinu podržao 119 MMSP u većinskom vlasništvu žena, u ukupnom iznosu od 14,6 mil 14,6 mil€, kroz 119 + 27 projekta. Takođe je podržao i 23 MMSP u većinskom vlasništvu žena u iznosu od 1,2 mil € kroz kreditne linije za koje nisu potrebna čvrsta sredstva obezbjeđenja i 7 faktoring aranžmana 3,5 mil
- U okviru programa finansijske podrške koje sprovodi MERT (Program za unapređenje konkurentnosti privrede i Program za razvoj i promociju zanatstva), u sve Programske linija (PL) uvedene su specifične stimulatívne mjere za privredna društva u većinskom vlasništvu žena. Kroz 4 Programske linije podršku dobilo 38 MMSP u većinskom vlasništvu žena ili 40.43% od ukupno 94 MMSP, kojima je dodijeljeno ukupno 764,719.04€ (28,49%).
- Kroz Program za razvoj i promociju zanatstva podržano 5 aplikacija MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 31.590,05€
- U toku 2024.godine 15 lokalnih samouprava je opredijelilo ukupno 619,359.00€ za razvoj ženskog preduzetništva (Bar -100,000.00€ /20 podržanih preduzetnica , Bijelo Polje - 50,000.00€/9, Budva - 100,000.00€/11, Cetinje - 20,000.00€/9, Danilovgrad - 15,000.00€/13, Herceg Novi - 30,000.00€/6 , Kolašin - 20,000.00€/6, Berane 20,000.00€/13, Kotor - 30,000.00€/8, Nikšić - 40,000.00€/16, Plav - 4,000.00€/3, Pljevlja - 16,859.00€/5, Podgorica - 70,000.00€/20, Tivat - 50,000.00€/8, Tuzi - 38,500.00€/7, Zeta - 15,000.00€/4€). Po osnovu godišnje raspodjele sredstava iz budžeta lokalnih samouprava, finansijsku podršku dobilo je više od 120 preduzetnica

Operativni cilj 2.2. – *Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica*

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Efikasna implementacije politike kroz podignut nivo raspoloživosti i dostupnosti programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica	SBA pod-dimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Implementacija)	3,29	3,95	4,11

Tokom sve četiri godine realizacije Strategije najviše obuka i trening modula je, kao i predhodnih godina, sprovedeno od strane biznis asocijacija, donatorskih organizacija i nevladinog sektora. Obuke i trening moduli su prvenstveno bili usmjereni na podizanje menadžerskih i stručnih znanja, kao i digitalnih kompetencija i finansijske pismenosti zaposlenih u malim i srednjim preduzećima.

Prateći indikator učinka vezan za ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu (SBA Policy Index), dimenzija 1b: žensko preduzetništvo (tematski blok: implementacija), Crna Gora je znatno poboljšala svoju ocjenu (4.11) u odnosu na planiranu vrijednost na kraju 2024. godine (3.95), što govori o tome da su preduzete mjere u dijelu implementacije politike ženskog preduzetništva i unaprjeđenja znanja i vještina malih i srednjih preduzeća u vlasništvu žena, dale svoj doprinos.

Operativni cilj 3.1. – Jačanje ženskog preduzetništva kroz savremene forme poslovnog povezivanja i lakši pristup novim tržištima

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Povećano povezivanje i udruživanje žena preduzetnica kroz članstvo u poslovnim mrežama	Broj žena preduzetnica uključenih u poslovne mreže (poslovne asocijacije žena, klasteri)	279	330	330

Podsticanje preduzetnica da razumiju koristi od kreiranja zajedničkih udruženja kroz koje treba da artikulišu i zagovaraju svoje interese u odnosu na javni sektor ili da se opredijele za poslovnu poveznost kroz savremene biznis forme, predstavljaju značajne segmente savremene i odgovorne politike ženskog preduzetništva. Sudeći po broju aktivnosti koje su udruženja poslovnih žena realizovala u toku sve četiri godine realizacije Strategije, reklo bi se da je prepoznata važnost umrežavanja. U narednom periodu treba dodatno raditi na proširenju članstva ovih asocijacija.

Operativni cilj 3.2. – Promovisanje i podsticanje efikasne implementacije politike ženskog preduzetništva

UTICAJ	INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST 2019/2020	CILJNA VRIJEDNOST 2024	OSTVARENA VRIJEDNOST 2024
Obezbeđivanje funkcionalne implementacije politike ženskog preduzetništva	SBA pod-diimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Monitoring i evaluacija)	2,60	3,50	3,50

Nacionalnim i lokalnim događajima na kojima se preduzeticama i menadžerkama, udruženjima i institucijama dodjeljuju nagrade i priznanja za primjere uspješne poslovne prakse, nastoji se uticati na bolju vidljivost i kreiranje pozitivnog stava o značaju i potrebi većeg učešća žena u biznisu, kao i u menadžerskim strukturama (žene u upravnim odborima, na pozicijama upravljanja i rukovođenja), te njihovom doprinosu održivoj ekonomskoj zajednici. Usljed COVID 19 pandemije, ceremonije dodjele godišnjih nagrada u toku 2021. god nisu organizovane na tradicionalan način („na licu mjesta“), već kroz događaje održane u on-line ili hibridnom formatu koji su zabilježili dobru vidljivost (broj učesnika/ca koji su ih pratili online) i time kvalitetno nadomjestili nemogućnost ličnog prisustva. Za razliku od navedenog, 2023. i 2024. godinu je obilježio povratak ranijoj praksi, što znači da je održan veći broj konferencija u okviru kojih su upriličene svečane ceremonije dodjele godišnjih nagrada, uz učešće velikog broja učesnika/ca.

Uspostavljen je i nacionalni web portal za žene u biznisu, www.zenskibiznis.me, koji daje pregled ključnih dokumenata (propisi, strategije), korisnih informacija i obavještenja (raspisani konkursi, najave obuka i konferencija), poslovnih savjeta za pokretanje i razvoj biznisa i upravljanje poslovnim procesima. Portal je dodatno doprinio da prateći indikator učinka vezan za ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu (SBA Policy

Index), dimenzija 1b: žensko preduzetništvo (tematski blok: monitoring i evaluacija) bude veći od planiranog, odnosno da Crna Gora znatno poboljša svoju ocjenu. Naime, ostvarena ocjena (3.50) jednaka planiranoj za kraj realizacije ovog strateškog dokumenta, što jasno govori da su preduzete mjere dale i značajan doprinos i konkretan efekat.

5. NALAZI EVALUACIJE STRATEGIJE RAZVOJA ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA CRNE GORE (2021-2024)

Izveštaj o evaluaciji Strategije razvoja ženskog preduzetništva Crne Gore (2021 - 2024) (u daljem tekstu: Izveštaj), koju je Ministarstvo ekonomskog razvoja (MER) sprovelo u 2024. godini, izrađen je uz podršku Misije OEBS u Crnoj Gori. Za potrebe evaluacije SŽP 2021-2024 angažovan je dvočlani konsultantski tim u okviru OEBS Programa demokratizacije, kojeg čine lokalna konsultantkinja za žensko preduzetništvo i međunarodni konsultant za praćenje i evaluaciju.

Izrada i sam Izveštaj usklađeni su sa Metodologijom za evaluaciju programa podrške koju je MERT odobrio 12. aprila 2023. godine.

Cilj evaluacije strategije je da se predstavi sveobuhvatna slika procesa implementacije politike ženskog preduzetništva, bolje razumiju sprovedene aktivnosti, postignuti rezultati i izgledi za uticaj i održivost, kao i ograničenja i koristi programske podrške daljeg razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori.

Evaluacija Strategije je dio šireg programskog konteksta, a koji se između ostalog odnosi na transformaciju samog Izveštaja u polazni dokument i kasnije izradu Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2025-2028. Kao rezultat evaluacije Strategije i implementacionih akcionih planova i istraživanja o potrebama žena preduzetnica, dobija se sveobuhvatna slika o postojećem okviru podrške ženskom preduzetništvu, mogućim unaprjeđenjima, odnosno, mogućim novim programima koji bi odgovorili na potrebe preduzetnica za daljim razvojem njihovih biznisa.

Izvršenom evaluacijom kreirane su specifične preporuke - na osnovu evauacionih kriterijuma, na nivou Strategije, ali i na nivou specifičnih ciljeva odnosno intervencija.

❖ Preporuke na nivou Strategije

Uticaj

- Potrebno je bolje statističko praćenje i izrada dvogodišnjeg izveštaja o stanju ženskog preduzetništva, kako bi se stekla adekvatna slika o napretku rasta i razvoja, kao i izazovima i preprekama sa kojima se suočavaju preduzetnice i njihova udruženja;
- Osnažiti kreiranje i implementaciju sveobuhvatnih i kompleksnih programa podrške imajući u vidu i specifične mjere i pozitivna iskustva u drugim oblastima i zemljama;
- Razviti strateški fokus na pružanje direktne podrške u strateškim oblastima kao što su digitalizacija, održivo poslovanje i zelena ekonomija i direktno se baviti određenim problemima unutar ciljnih grupa žena preduzetnica i geografskih područja;
- Potrebno je dodatno unaprijediti promociju ženskog preduzetništva, razvoj tradicionalnih formi preduzetništva - uključujući zanatstvo, start-up kulture zasnovane na inovacijama i visokim tehnologijama. Posebno je važno dalje ulaganje u finansijske i nefinansijske podsticaje (edukaciju, mentorske programe, realne simulacije biznisa, i sl., kao i inovativne oblike finansiranja);

Koherentnost

- Pozicionirati ekonomsko osnaživanje žena kao jedan od ključnih faktora ekonomskog razvoja u kome je omogućena povezanost i usmjerenje drugih politika i strateškog opredeljenja ka ženama preduzeticama i implementacija specifične programske podrške;
- Ojačati postojeći model koordinacije, unaprijediti rad SCC i Radne grupe za ekonomsko osnaživanje žena koji će olakšati implementaciju standardizovanog modela sprovođenja Strategije sa već uspostavljenim sistemom izvještavanja u tačno definisanim vremenskim sekvencama, uspostaviti alat za praćenje i kontrolu kroz sistem ranog upozorenja uz unaprjeđenje i ažuriranje statističkog praćenja;
- Strategija treba da bude usklađena sa novim okvirom EU politike, ali i u skladu sa trenutnim potrebama, nivoom razvoja i prioritetima MMSP sektora u Crnoj Gori i na Zapadnom Balkanu;

Održivost

- Institucije partneri na sprovođenju Strategije bi trebalo da prepoznaju važnost ženskog preduzetništva i imaju težnju da u svoje strateške dokumente i planove rada, kao redovne aktivnosti, predviđaju potrebe i programe podrške ženskom preduzetništvu;
- Treba precizno predvidjeti i obezbijediti neophodne ljudske i finansijske resurse za izgradnju i unaprjeđenje institucionalnih i administrativnih kapaciteta svih ključnih aktera na procesu kreiranja i implementaciji politike ženskog preduzetništva - od nacionalnog do lokalnog nivoa;
- Voditi se principom da se aktivnosti koje se sprovode uz podršku donatorskih izvora finansiranja kontinuirano sprovode i nakon završetka donatorskih projekata;
- Za sve programe je nužno izvršiti pojedinačnu evaluaciju i izvršiti procjenu uticaja koji je neki program podrške ostvario, kako bi programska podrška, vođena kvalitetom i ostvarenim uticajem, stekla dugoročnu održivost zasnovanu na naučenim lekcijama;

❖ Preporuke na nivou strateških/prioritetnih tema

Relevantnost

- Razvijati programsku podršku na osnovu utvrđenih potreba, nivoa razvoja i prioritetne orijentacije biznisa u vlasništvu žena identifikovane kroz TNA, ankete, konsultacije sa asocijacijama i udruženjima MMSP itd.
- Unaprjeđenje poslovnog okruženja kroz optimizaciju propisa shodno kapacitetima i potrebama preduzetnica, kako bi se uklonile nepotrebne administrativne barijere, te primijeniti „Princip One-stop-Shop“ i „Princip samo jednom“ i povezanost baza podataka, kao i uspostaviti nedostajuću zakonsku regulativu;
- Unaprijediti portal i online digitalne alate za potrebe žena preduzetnica, radi objedinjavanja informisanja i pristupa sveukupnoj nefinansijskoj i finansijskoj podršci na teritoriji cijele Crne Gore po svim institucionalnim nivoima, a uz mogućnost razvoja i primjene principa e-konsultacija javnog i privatnog sektora;
- Jačanje institucionalne podrške na lokalnom/regionalnom nivou (biznis centri, inkubatori, NTP itd...) i njihovim umrežavanjem u jedinstvenu nacionalnu institucionalnu infrastrukturu;
- Pored nefinansijske programske podrške, potrebno je pojačati i finansijske instrumente koji podstiču inovativnost, održivost, internacionalizaciju i digitalizaciju preduzeća u vlasništvu žena;

Efikasnost

- Obezbijediti usklađenost između potrebnih i raspoloživih resursa za implementaciju predviđenih mjera i aktivnosti u Strategiji i programskoj podršci;
- Upravlјati raspoloživim budžetom na način da planirani troškovi budu srazmerni planiranim rezultatima, odnosno da postizanje specifičnih učinaka i rezultata bude povezano sa unaprijed definisanim inputima prateći potrebe i životni ciklus biznisa preduzetnica;
- Neophodno je uspostaviti standardizovani nefinansijski program podrške čiju bi realizaciju na regionalnom nivou organizovali regionalni/lokalni biznis centri, a bili finansirani sa nacionalnog nivoa;
- Uspostavlјanje novih programskih linija namijenjenih digitalizaciji, zelenim investicijama, cirkularnoj ekonomiji, kao i digitalnoj transformaciji;
- Obezbijediti tamo gdje je moguće da se povežu finansijska i nefinansijska podrška kako bi se obezbijedio veći efekat intervencije;
- Programsku podršku razvijati na prethodno naučenim lekcijama, koristeći već opredjeljene institucionalne i ljudske kapacitete za podršku preduzeticama, ali i za druge namjene u postojećoj i budućoj podršci sektoru MMSP;

Efektivnost

- Nastaviti sa orijentacijom ka rezultatima, odnosno sa primjenom principa da se aktivnosti realizuju u kontinuitetu i ostvaruju kvantitativni i mjerljivi rezultati, povezujući ciljeve sa planiranim rezultatima, posebno u segmentima politike gdje nisu realizovane sve planirane aktivnosti u dosadašnjem periodu, a predstavljaju prioritete razvoja: inovativnost, unaprijeđenje znanja i vještina, priprema za izvoz i nastup na inostranim tržištima, primjena informacionih tehnologija, digitalizacije i internacionalizacije, usluge mentoringa, povezivanje u klastere, povezivanje u lance dobavlјača i lance vrijednosti, jačanje e-trgovine, servisa i usluga, bolja iskorišćenost EU programske podrške;
- Obezbijediti fokus na sveobuhvatan preduzetnički ekosistem, programsku podršku dodatno unaprijediti podizanjem kapaciteta asocijacija žena preduzetnica, posebno kao pružaoca usluga i specifične uključenosti ključnih aktera, posebno na lokalnom/regionalnom nivou;
- Unaprijediti specifične mjere i aktivnosti kako bi bile usmjerene i ciljale različite potrebe potencijalnih i postojećih žena preduzetnica u fazama razvoja prije početka pokretanja biznisa, u fazi rasta i fazi zrelosti, podizanjem znanja i vještina, saradnjom sa istraživačkim centrima, poslovnim povezivanjem, primjenom digitalizacije, orijentacijom ka održivom poslovanju i internacionalizaciji;
- Neophodno je raditi na jačanju kapaciteta i reprezentativnosti autentičnih udruženja preduzetnica jer postojeća udruženja na nacionalnom nivou (PKCG, UPCG i dr.) žene preduzetnice ne vide u potpunosti samo kao svoje zastupnike;
- Organizovanje promocije ženskog preduzetništva kroz publikovanje izvještaja o stanju i sprovođenje inicijativa kao što je dodjela godišnjih nagrada za žene preduzetnice, realizovanje godišnje ankete MMSP i redovne godišnje komunikacione kampanje, kao i promovisanje ženskog preduzetništva, preduzetničke i inovativne kulture, uz uključivanje i doprinos svih relevantnih partnera te koncentraciju ljudskih i finansijskih kapaciteta i resursa.

6. OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA ZA CJelokUPAN PERIOD SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Stepen realizacije po planiranim/utrošenim sredstvima i izvorima finansiranja, po godinama

Uporedna analiza izvještaja o realizaciji četiri Akcionna plana za period 2021-2024 sprovođenja Strategije (AP za 2021, AP za 2022, AP za 2023 i AP 2024) pokazuje da je iznos ukupno planiranih ulaganja za realizaciju predviđenih aktivnosti znatno manji od iznosa ukupnih sredstava utrošenih za tu namjenu. Ukupno planirana ulaganja za sprovođenje SŽP 2021-2024 iznose 32.069.925,00 €, i ista su planirana Akcionim planom 2021-2022. godine i Akcionim planom 2023-2024. Iznos ukupno realizovanih ulaganja za sprovođenje SŽP iznosi 75,607,745.91€, što čini odstupanje od 43,537,820.91€ .

Tabela 5: Pregled ukupno planiranih i utrošenih sredstava (2021-2024)

Godina	Planirano (1)	Utrošeno (2)	Odstupanje (2-1)
2021.	2,627,100.00	9,090,361.62	6,463,261.62
2022.	829,200.00	20,829,432.80	20,000,232.80
2023.	14,339,125.00	25,956,886.74	11,617,761.74
2024.	14,274,500.00	19,731,064.75	5,456,564.75
Ukupno	32,069,925.00	75,607,745.91	43,537,820.91

Izvor: godišnji izvještaji o realizaciji AP (2021, 2022, 2023, 2024)

Tabela 6: Pregled planiranih i utrošenih sredstva po izvorima finansiranja (2021-2024)

		Ukupno	Nacionalni budžet	Donatori i IPA	Lokalne samouprave	Privatni sektor	Javni sektor
2021	Planirana sredstva	2,627,100.00	1,426,100.00	812,000.00	140,000.00	10,000.00	10,000.00
	Utrošena sredstva	9,090,361.62	446,264.62	960,265.00	270,832.00	8,000.00	7,400,000.00
2022	Planirana sredstva	829,200.00	435,200.00	234,000.00	151,000.00	9,000.00	0
	Utrošena sredstva	20,829,432.80	945,329.48	344,934.00	253,569.32	17,600.00	19,226,000.00
2023	Planirana sredstva	14,339,125.00	1,695,125.00	494,500.00	140,000.00	13,000.00	12,000,000.00
	Utrošena sredstva	26,713,215.91	1,324,577.14	1,221,638.77	358,500.00	9,500.00	23,800,000.00
2024	Planirana sredstva	14,274,500.00	1,530,500.00	583,000.00	150,000.00	11,000.00	12,000,000.00
	Utrošena sredstva	19,731,064.75	1,547,869.62	1,752,836.13	619,359.00	11,000.00	15,800,000.00

Realizacija AP za 2021. godinu:

- Za realizaciju aktivnosti planirana su finansijska sredstva u iznosu od 2.627.100,00 €, dok je utrošeno ukupno 9.090.361,62 €, što predstavlja odstupanje od 6.463.261,62 € (246%). Do odstupanja je u najvećoj mjeri došlo zato što je IRF dodijelio 7.400.000,00 € kredita za žene, što predstavlja iznos koji zbog politike institucije nije naveden kroz prvobitno planirana sredstva.
- Izvori finansiranja: Od ukupno planiranih 1.426.100,00 €, realizovano je 7,846,264.62€ javnih i budžetskih sredstava, što predstavlja i najveći izvor finansiranja planiranih aktivnosti. Do značajnog povećanja, kako je i navedeno, došlo je usljed realizovanih aktivnosti IRF-a za koje su utrošena sredstva bila znatno veća od onih obuhvaćenih godišnjim AP. Takođe, više od planiranog iznosa utrošeno je i iz donatorskih i IPA sredstava, planirano 512.000,00 €, a utrošeno 960,265,00 €.
- Najviše aktivnosti (13) je realizovano u okviru OC 2.2: Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica, u vrijednosti od 4.68% ukupno realizovanog budžeta, dok je za OC 2.1 Bolji pristup finansijama (11 aktivnosti) utrošeno 93.9% realizovanog budžeta. Za OC 1.1 (12 aktivnosti) i OC 1.2 (7 aktivnosti) je po 0.36% realizovanog budžeta, dok je za OC 3.1 i OC 3.2 utrošeno po 0,25%, 0.45%, respektivno.

Realizacija AP za 2022. godinu

- Za realizaciju aktivnosti ukupno je planirano 829.200,00 €, dok je utrošeno ukupno 20.829.432,80€, što predstavlja odstupanje od preko 20 mil€. Do ovolikog odstupanja je u velikoj mjeri došlo po osnovu realizovanih aktivnosti IRF koji je dodijelio 19.2 mil€ kredita za žene (zbog politike institucije, sredstva u AP nijesu navedena kao planirana), kao i aktivnosti drugih institucija/organizacija koje su u odnosu na planirana sredstva utrošile znatno veći iznos sredstava (odstupanje preko 800.000,00 €).
- Izvori finansiranja: Od ukupno planiranih 435.200,00€ budžetskih sredstava, realizovano je čak 945,329.48€. Iako sredstva javnog sektora nijesu planirana, utrošeno je 19.226.000,00€ (aktivnosti IRF-a), što predstavlja i najveći izvor finansiranja definisanih aktivnosti. Prekoračenje je zabilježeno i u slučaju lokalnih samouprava koje su utrošile 253.569,32€ (planirano 151.000,00€), donacija realizovanih u iznosu 366,934.00€ (planirano 234.000,00€) i privatnog sektora koji je utrošio 17.000,00€ (planirano 9.000,00€).
- Najviše aktivnosti (16) je realizovano u okviru OC 2.2: Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica, ukupne vrijednosti od 2,79% ukupno realizovanog budžeta, dok je za OC 2.1 Bolji pristup finansijama (9 aktivnosti) utrošeno 97,18% realizovanog budžeta. Za OC 1.1 (14 aktivnosti) utrošeno je 0.11% realizovanog budžeta, za OC 1.2 (6 aktivnosti) tek 0,01%, a za OC 3.1 i OC 3.2 po 0,79% i 0.38% realizovanog budžeta, respektivno.

Realizacija AP za 2023. godinu

- Za realizaciju aktivnosti ukupno je planirano 14.339.125,00€, a utrošeno je ukupno 26.713.215,91€, što predstavlja odstupanje od preko 12 mil €. Kao i prethodnih godina, do ovolikog odstupanja je u velikoj mjeri došlo po osnovu realizovanih aktivnosti IRF-a (dodijeljeno više kredita ženama preduzeticama nego što je planirano), kao i zbog aktivnosti drugih institucija/organizacija koje su utrošile više sredstava nego što je prvobitno planirano.
- Izvori finansiranja: Od ukupno planiranih 12 mil € iz Javnog sektora, realizovano je čak 23.8 miliona, što predstavlja i najveći izvor finansiranja definisanih aktivnosti. Od planiranih 1.695.125,00€

budžetskih sredstava realizovano je nešto manje i to 1.324.577,14€, a razlog je što preduzeća u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola nijesu u dovoljnom broju aplicirala za programske linije kod MER-a (iako je procenat aplikacija podnijetih od strane žena povećan, iznos tražene podrške je bio manji). Lokalne samouprave su utrošile 358.500,00€ što je više od planiranih 140.000,00€, a ista stvar je zabilježena sa donatorskim sredstvima za koje je utrošeno 204.530,00€ (planirano 144.500,00€) i IPA sredstvima realizovanim u iznosu 1.017.108,77€ (planirano 350,000€).

- Najviše aktivnosti (19) je realizovano u okviru OC 2.2: *Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica*, u vrijednosti od 5,08% ukupno realizovanog budžeta, dok je za OC 2.1 *Bolji pristup finansijama* (7 aktivnosti) utrošeno 91,68% realizovanog budžeta. Za OC 1.1 (9 aktivnosti) utrošeno je 0,02% realizovanog budžeta, za OC 1.2 (8 aktivnosti) 0,13%, dok je za OC 3.1 i OC 3.2 utrošeno po 2,93% i 0,15% realizovanog budžeta, respektivno.

Realizacija AP za 2024. godinu

- Za realizaciju realizaciju aktivnosti 2024. godinu ukupno je planirano **14,274,500.00€**, dok je utrošeno ukupno **19,731,064.75€**, što predstavlja odstupanje od **preko 5 mil €**. Do ovolikog odstupanja je u velikoj mjeri došlo po osnovu realizovanih aktivnosti svih institucija/organizacija koje su, u odnosu na prvobitno planirana sredstva, utrošile više sredstava.
- Izvori finansiranja: Od ukupno planiranih **12 miliona** iz Javnog sektora realizovano je **15.8 miliona**, što ujedno predstavlja i najveći izvor finansiranja definisanih aktivnosti. Od **1,530,500.00€ budžetskih sredstava**, realizovano je **1,547,869.62€**, realizovanja sredstava su veća od planiranih. Lokalne samouprave su utrošile **619,359.00€** u odnosu na planiranih **150,000.00€**, ista stvar je i sa Donatorskim sredstavima i IPA sredstvima, utrošeno je **199,400.00€ u odnosu na planiranih 133,000.00€ odnosno 1,553,436.13€ u odnosu na planiranih 450,000€**.
- Najviše aktivnosti (16 aktivnosti) je realizovano u okviru Operativnog cilja **2.2: Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica** ukupne vrijednosti **1,380,088.69€** što čini **6.99%** ukupno realizovanog budžeta, dok je za Operativni cilj **2.1 Bolji pristup finansijama** (7 aktivnosti) utrošeno **16,978,819.53€** što čini **86.05%** realizovanog budžeta. Za Operativne ciljeve **1.1** (12 aktivnosti) i **1.2** (7 aktivnosti) utrošeno je **21,000.00€** odnosno **23,000.00€ (0.11% i 0,12%)**. Za Operativni cilj **3.1** utrošeno je **1,302,656.53€** ili **6,60%**, dok je za Operativni cilj **3.2** utrošeno **25,500.00€** ili **0.13%**.

Aktivnosti predviđene Strategijom realizovane su i praćene kroz dva dvogodišnja akciona plana, i to AP za 2021-2022. god. i AP za 2023-2024. god.

Po tom osnovu, nadležne institucije i organizacije su u proteklom periodu dostavljale MER-u redovne godišnje izvještaje o realizaciji aktivnosti iz svoje nadležnosti, što je omogućilo da se prate trendovi i identifikuje napredak ostvaren u sprovođenju Strategije i akcionih planova. Zahvaljujući dobijenim inputima, MER je uz podršku RG za izradu SŽP i RG za ekonomsko osnaživanje žena kreirao godišnje izvještaje o realizaciji AP za sprovođenje Strategije.

U periodu 2021-2024. godina, sredstva opredijeljena kroz Akcione planove SŽP bila su namijenjena za nefinansijsku podršku ženskom preduzetništvu, kao i za kreditnu, programsku i grant podršku potencijalnim i postojećim ženama preduzetnicama. Uvidom u godišnje Izvještaje o realizaciji AP, uočava

se da je implementacija planiranih aktivnosti omogućila unapređenje poslovne infrastrukture za žensko preduzetništvo, bolji pristup finansijama, informativnim i savjetodavnim uslugama, poslovnim mrežama, kao i obukama i programskoj finansijskoj podršci za ženski biznis. Takođe, realizovan je niz aktivnosti u oblasti promocije ženskog preduzetništva, i to kroz organizaciju događaja i medijskih nastupa, kao i putem dodjele nagrada uspješnim preduzeticama i menadžerkama.

Značajan izvor finansiranja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori su kreditne linije IRF, grantovi MERa i ZZZCG, kao i budžetska sredstva koja su lokalne uprave opredijelile za tu namjenu:

- **U toku 2021. godine**, IRF je odobrio ženama preduzeticama 7,4 miliona € kroz 77 projekata. S druge strane, 12 opština je kroz redovnu raspodjelu opredijeljenih budžetskih sredstava podržalo 131 biznis ideju žena preduzetnica i po tom osnovu im dodijelilo ukupno 270.832,00 € (prosječni grant je iznosio 1.485,04 €). Realizacijom aktivnosti planiranih u okviru Programa grantova za samozapošljavanje, ZZZCG je iz IPA sredstava dodijelio ukupno 159 grantova. Od toga, Zavod je ženama dodijelio 107 grantova (67,3%) čija ukupna vrijednost iznosi 792.845,00 €.
- **U toku 2022. godine**, IRF je odobrio 19,2 miliona eura ženama preduzeticama (142 projekta), kroz 3 programa finansijske podrške za tu ciljnu grupu. U okviru kampanje „Ona pokreće biznis“, IRF je dodijelio nagrade za 4 najbolja investiciona projekta žena preduzetnica, u ukupnoj vrijednosti od 18.000 €. Inače, ponudu IRF-a u 2022. čine i kreditne linije namijenjene ženama preduzeticama (postojećim) za koje nisu potrebna sredstva obezbjeđenja u vidu hipoteke na nepokretnostima - EU COSME za investicije i EU COSME za obrtna sredstva. Prema podacima MER-a, 13 lokalnih samouprava je opredijelilo budžetska sredstva za podršku ženskom preduzetništvu u ukupnom iznosu od 445.000,00€, dok je 6 lokalnih samouprava izvršilo i raspodjelu tih sredstva i to u ukupnom iznosu od 251.569,32€. ZZZCG nije realizovao aktivnosti grant podrške za žene preduzetnice, i to iz razloga što je Program grantova za samozapošljavanje Zavoda završen pozivom za prethodnu godinu.
- **U toku 2023. godine**, IRF je ženama preduzeticama odobrio 23.800.000,00€, kroz 133 + 27 projekta. IRF ima 3 programa finansijske podrške namijenjene isključivo ženama preduzeticama, pri čemu preduzetnice i kroz ostale programe mogu aplicirati za podršku IRF-a. ZZZCG je u okviru programa „Podsticaji za preduzetništvo“ odobrio ukupno 495.250,80€ bespovratnih sredstava za samozapošljavanje. Među dobitnicima grant podrške bile su 32 žene (62,75%) za koje je odobren uk. iznos od 310.050,95€. Takođe, dostupni podaci MER-a pokazuju da je 12 lokalnih samouprava opredijelilo ukupno 358.500€ za razvoj ženskog preduzetništva (Podgorica: 50.000€, Cetinje: 10.000€, Bar: 100.000€, Berane: 15.000€, Mojkovac: 20.000€; Danilovgrad: 10.000€, Herceg Novi: 23.500€, Nikšić: 40.000€, Pljevlja: 15.000€, Rožaje: 10.000€, Tuzi: 50.000€, Žabljak: 15.000€).
- **U toku 2024. godine**, IRF je ženama preduzeticama odobrio 14,6 mil€ kroz 119 projekta. Takođe je podržao i 23 MMSP u većinskom vlasništvu žena u iznosu od 1,2 mil € kroz kreditne linije za koje nisu potrebna čvrsta sredstva obezbjeđenja i 7 faktoring aranžmana 3,5 mil. U okviru programa finansijske podrške koje sprovodi MERT (Program za unapređenje konkurentnosti privrede i Program za razvoj i promociju zanatstva), u sve Programske linija (PL) uvedene su specifične stimulativne mjere za privredna društva u većinskom vlasništvu žena. Kroz 4 Programske linije podršku dobilo 38 MMSP u većinskom vlasništvu žena ili 40.43% od ukupno 94 MMSP, kojima je dodijeljeno ukupno 764,719.04€ (28,49%). Kroz Program za razvoj i promociju zanatstva podržano 5 aplikacija MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 31.590,05€, dok je 15 lokalnih samouprava je opredijelilo ukupno 619,359.00€ za razvoj ženskog preduzetništva (Bar -100,000.00€ /20 podržanih preduzetnica,

Bijelo Polje - 50,000.00€/9, Budva - 100,000.00€/11, Cetinje - 20,000.00€/9, Danilovgrad - 15,000.00€/13, Herceg Novi - 30,000.00€/6, Kolašin - 20,000.00€/6, Berane 20,000.00€/13, Kotor - 30,000.00€/8, Nikšić - 40,000.00€/16, Plav - 4,000.00€/3, Pljevlja - 16,859.00€/5, Podgorica - 70,000.00€/20, Tivat - 50,000.00€/8, Tuzi - 38,500.00€/7, Zeta - 15,000.00€/4€). Po osnovu godišnje raspodjele sredstava iz budžeta lokalnih samouprava, finansijsku podršku dobilo je više od 120 preduzetnica

Uz navedeno, posebno je važno ukazati na Program za unapređenje konkurentnosti privrede koji donosi konkretne rezultate i predstavlja pozitivan primjer institucionalne i programske podrške MER-a razvoju ženskog preduzetništva. Podaci pokazuju da period 2020-2024. god. karakteriše rast obima podrške koji je kroz Program za unapređenje konkurentnosti privrede pružen privrednim društvima u vlasništvu žena. Naime, udio u ukupno odobrenim sredstvima iz Programa je 2020. godine iznosio 23%, dok je 2021. godine bio znatno viši i iznosio 33%. Trend rasta se nastavlja i 2022. godine kada udio u ukupno odobrenim sredstvima bio 36%, da bi 2023. godine ostao na približno istom nivou i iznosio 35%. Obim podrške u 2024. godini iznosio je 29%, što znači da je bio manji nego u 2023.god., ali i veći od podrške u 2021. i 2022. godini. Iako je u 2024.god. kroz Program podržano znatno manje MMSP u vlasništvu žena nego u prethodne tri godine, prosječna vrijednost odobrenih sredstava je u 2024.god. bila i do pet puta veća i iznosila je čak 20.124 eura po jednom preduzeću (2021: 4.410 eura, 2022: 5.590 eura, 2023: 4.833 eura), što ukazuje na strateško opredjeljenje MER-a da povećanjem vrijednosti podrške po pojedinačnim aplikacijama odgovori na potrebe žena privrednica u CG.

7. PREPORUKE

Imajući u vidu postojeće nalaze Izvještaja o evaluaciji Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2021-2024., preporuke za unaprjeđenje politike ženskog preduzetništva u narednom periodu i usmjerene su na prevazilaženje specifičnih izazova i ostvarivanje prioriteta i predstavljaju strateški okvir za formulisanje nove strategije ženskog preduzetništva:

- Potrebno je zadržati pristup u dizajnu SŽP sa aspekta uključenosti svih aktera u najranijoj fazi, dok struktura Strategije i programske podrške u implementacionom AP mora biti zasnovana na potrebama žena preduzetnica. Neophodno je dalje unaprijediti međuinstitucionalnu koordinaciju u implementaciji politike i razviti odgovarajuće kvalitativne i kvantitativne podatke i indikatore praćenja ostvarenosti politike ženskog preduzetništva;
- Okvir Strategije mora da oslikava reformske procese Vlade i trendove EU politike sa aspekta jačanja ženskog preduzetništva, posebno u transformaciji ka održivom i digitalnom poslovanju;
- Neophodno je jačanje institucionalnih i ljudskih kapaciteta u diversifikaciji i implementaciji programske podrške, kako bi se zadovoljile potrebe žena preduzetnica u cijelom životnom ciklusu razvoja biznisa, od osnivanja do internacionalizacije i poslovnog udruživanja, jačajući orijentaciju ka podsticanju inovativnosti i konkurentnosti;
- Podršku ženama preduzetnicama kroz pristup finansijama potrebno unaprijediti na način da se razviju mješoviti instrumenti koji će razviti kompleksnije programe podrške usmjerene na transfer tehnologije i unaprjeđenje konkurentnosti i internacionalizacije poslovanja, kao i specifični finansijski proizvodi koji će ženama olakšati započinjenje biznisa, posebno specifičnih kategorija (mladi, starije osobe, nezaposleni..) i geografskih područja (saradnja sa JLS, posebno u manje razvijenim područjima), ali i očuvanja starih i razvoja modernih zanata;

- Promocija ženskog preduzetništva, informisanost i podizanje znanja i vještina je neophodno prilagoditi potrebama budućih i postojećih žena preduzetnica, na osnovu sveobuhvatne analize potreba za obukom i mentorstvom;
- Potrebno je jačanje infrastrukture kako bi sve informacije i poslovne usluge bile dostupne na cijeloj teritoriji Crne Gore. U tom kontekstu je potrebno dodatno jačanje asocijacija žena preduzetnica i formiranje specifične mreže centara i digitalnih alata na lokalnom nivou, usmjerenih na podršku preduzeticama.

Na tim osnovama, a poštujući princip kontinuiteta ostvarenih dobrih rezultata i naučenih lekcija, u novoj Strategiji prioriteta politike ženskog preduzetništva trebaju biti usmjereni na podsticanje bržeg i lakšeg procesa ekonomskog osnaživanja žena, kroz stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta i pružanje podrške razvoju kroz:

- Promociju i unaprjeđenje poslovnog ambijenta za razvoj ženskog preduzetništva;
- Unaprjeđenje pristupa finansijama i obezbjeđenje potrebnih znanja i vještina i pružanje specifičnih obuka i usluga u svim fazama životnog ciklusa, a shodno utvrđenim razvojnim potrebama biznisa žena preduzetnica;
- Olakšavanje transformacije sa linearnog na cirkularni model poslovanja i transformaciju ka digitalizaciji i zelenom poslovanju i internacionalizaciji;
- Poslovno povezivanje, umrežavanje i zagovaranje interesa žena preduzetnica.

STRATEŠKI CILJ 1.		IZGRADNJA AMBIJENTA POVOLJNOG ZA ODRŽIVI RAZVOJ ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA					
Operativni cilj 1.1.		Unaprijediti politiku ženskog preduzetništva shodno potrebama razvoja biznisa u vlasništvu žena preduzetnica					
Indikator učinka Efikasno vođenje, i koordinacija politike ženskog preduzetništva na svim nivoima i uključenost svih aktera SBA pod-dimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Planiranje i dizajn politike)			Početna vrijednost 2022 4,50	Ciljna vrijednost 2024 4,80		Ostvarena vrijednost 2024 5,00	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Strateškog cilja 1.	Indikator rezultata za period 2023-2024. godina	Nadležne institucije	Rok (datum početka i planirani datum završetka)	Stepen realizacije	Planirana/utr ošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuka
Mjera 1.1.1 Unaprijediti regulatorni okvir kojim se jača ekonomsko osnaživanje žena i podstiče žensko preduzetništvo							
1.1.1.1 Naziv aktivnosti Unaprijediti propise/strateške dokumente značajne za ekonomsko	IO: Propisi/strateški dokumenti imaju ocjenu implikacije na rodne odnose	Sekretarijat Savjeta za konkurentnost (SCC)	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	Zakon o privrednim društvima – usaglašavanje sa Direktivom 2022/2381 o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama u dijelu propisivanja kvota za obavezno učešće manje zastupljenog pola u organima upravljanja javnih AD –	/		

<p>osnaživanje žena i razvoj ženskog preduzetništva – kroz prethodnu rodnu analizu postojećih propisa/ strateških dokumenata</p>	<p>Početa vrijednost 2022: ekspertska podrška za analizu 2 zakona</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: ekspertska podrška za analizu 2 propisa/ strateška dokumenta</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: ekspertska podrška za analizu 2 propisa/ strateška dokumenta</p>			<p>odredba unijeta, Predlog zakona je kod Evropske komisije Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu - uvođenje očinskog odsustva i neprenosivog roditeljskog odsustva – predlog usvojen, u narednim izmjenama i dopunama biće uvrštena ova izmjena</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>1.1.1.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Izraditi godišnje <i>Izveštaje</i> o uključenosti predstavnica ženskih poslovnih asocijacija u proces izrade propisa i strateških dokumenata na nacionalnom nivou (od idejnog koncepta do predloga za usvajanje – u svim fazama)</p>	<p>IO: Izveštaji o uključenosti ženskih poslovnih asocijacija izrađeni i publikovani</p> <p>Početna vrijednost 2019/20: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 2 izveštaja na god. nivou</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 2 izveštaja na god. nivou</p>	<p>Sekretarijat savjeta za konkurentnost (SCC), Savjet za konkurentnost</p> <p>APŽ, UŽP</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV 2024</p>	<p>SCC kreira Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade propisa na državnom nivou. Izveštaj se prezentira Savjetu na polugodišnjem nivou, odnosno dva puta godišnje. U okviru ovog izveštaja uključeni su i inputi dva ženska udruženja koja su članice Savjeta za konkurentnost.</p>	<p>/</p>		
<p>1.1.1.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprijediti rad Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore (ORR) na polju ekonomskog</p>	<p>IO: Broj održanih tematskih i redovnih sjednica ORR na temu ekonomskog osnaživanja žena i podsticanja</p>	<p>ORR</p>	<p>IV 2024</p>	<p>Odbor za rodnu ravnopravnost je u toku 2024.godine održao 3 sjednice na temu ekonomskog osnaživanja</p>	<p>/</p>		

osnaživanja žena i podsticanja ženskog preduzetništva	<p>ženskog preduzetništva</p> <p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>održane 2 tematske sjednice ORR</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održane 2 tematske sjednice ORR</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održane 2 tematske sjednice ORR</p>						
<p>1.1.1.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Izvršiti analizu izazova/uticaja</p>	<p>IO: Analiza pripremljena i preporuke za prilagođavanje pravnog okvira utvrđene i</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, MJU, ženske poslovne asocijacije i</p>	<p>I kvartal 2024</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Aktivnost nije realizovana.</p>	<p>Planirano 5.000</p> <p>Donatori /</p>		

<p>digitalizacije i drugih, novih formi rada na žensko preduzetništvo i utvrditi preporuke za unapređenje pravnog okvira u tom dijelu</p>	<p>prezentovane na radionici</p> <p>Početna vrijednost 2022: NA</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Istraživanje izazova digitalizacije za žensko preduzetništvo završeno i rezultati istog javno prezentovani</p>	<p>privredna udruženja</p>			<p>Utrošeno</p> <p>0</p>		
<p>1.1.1.5. Naziv aktivnosti</p>	<p>IO: Unaprijeđena pravna osnova za formulisanje podsticajnih</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>II kvartal 2024 IV kvartal 2024</p>	<p>Aktivnost nije realizovana.</p>	<p>/</p>		

<p>Unaprijediti Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u dijelu podsticajnih mjera za razvoj i unapređenje preduzetništva žena s invaliditetom</p>	<p>mjera za razvoj i unapređenje preduzetništva žena s invaliditetom</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Usvojene izmjene zakona na osnovu kojih se formuliše predlog podsticajnih mjera za razvoj i unapređenje preduzetništva žena s invaliditetom</p>						
---	---	--	--	--	--	--	--

Mjera 1.1.2. Uspostaviti koordinacionu strukturu na nacionalnom nivou koja treba da obezbijedi efektivnu primjenu relevantnih politika koje imaju uticaj na razvoj ženskog preduzetništva (upravljanje implementacijom i koordinacija politika, monitoring i izvještavanje, evaluacija....);

<p>1.1.2.1 Naziv aktivnosti</p> <p>Uspostaviti komunikaciju između predstavnika Ministarstva odbrane (MO) i relevantnih aktera koji bi predstavili načine i modele podrške ženama u preduzetništvu</p>	<p>IO: Broj održanih sastanaka na temu planirane tranzicije kadra</p> <p>Početna vrijednost 2022: Strateškim dokumentima odbrane predviđeno je uspostavljenje sistema tranzicije.</p> <p>Rodna ravnopravnost je strateška politika MO u dijelu upravljanja ljudskim resursima</p>	<p>MO, UPCG, APŽ, IPER</p>	<p>II kvartal 2023.</p> <p>II kvartal 2024.</p>	<p>Na inicijativu Ministarstva odbrane (MO), u II kvartalu 2023. god. održan je sastanak sa predstavnicama UPCG, APŽ i MER (17. maj, u prostorijama MO). Tom prilikom, predstavnici MO su predstavili politike rodne ravnopravnosti i upoznali sagovornice sa politikama upravljanja odlivom kadra koje, možda, mogu stvoriti prostor za nastavak bavljenja preduzetničim aktivnostima. Nastavak diskusije u vezi navedene aktivnosti održan je u sklopu sastanka u Ministarstvu odbrane, 28. novembra 2024. godine</p>	<p>/</p>		
---	---	----------------------------	---	---	----------	--	--

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Održan jedan sastanak sa relevantnim subjektima</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održan jedan sastanak sa relevantnim subjektima</p>						
<p>1.1.2.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Razvijati i unaprjeđivati stalni dijalog između subjekata javnog i privatnog sektora u svim fazama sprovođenja politike ženskog preduzetništva</p>	<p>IO: Broj održanih sastanaka</p> <p>Početna vrijednost 2022: Uspostavljena <i>Radna grupa za ekonomsko osnaživanje žena</i> u okviru Savjeta za konkurentnost</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>I kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Radna grupa za ekonomsko osnaživanje žena održala tri sastanka i podnijet redovan Izvještaj o radu Radne grupe Savjetu za konkurentnost</p>	/		

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Održana 2 sastanka i podnijet redovan Izvještaj o radu RG Savjetu za konkurentnost</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održana 2 sastanka i podnijet redovan Izvještaj o radu RG Savjetu za konkurentnost</p>						
<p>1.1.2.3</p> <p><i>Naziv aktivnosti</i></p> <p><i>Izraditi predlog evaluacije sprovođenja Strategije razvoja</i></p>	<p>IO: Unaprijeđena Strategija ženskog preduzetništva</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>III kvartal 2024</p>	<p>Urađjena evaluacija sprovođenja <i>Strategije razvoja ženskog preduzetništva</i> za 2021-2024, koja će predstavljati osnovu za izradu nove <i>Strategije razvoja ženskog preduzetništva</i> 2025-2028.</p>	<p>Planirano 6,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 8,000€</p> <p>Donatori</p>		

<p><i>ženskog preduzetništva za 2021-2024</i></p>	<p>Početna vrijednost 2022: Usvojen Izvještaj o implementaciji AP Strategije 2021-2022, za 2021. godinu</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Urađen predlog evaluacije sprovođenja <i>Strategije razvoja ženskog preduzetništva za 2021-2024</i></p>				OEBS		
<p>Mjera 1.1.3 Uključiti poslovne asocijacije preduzetnica u proces donošenja odluka, kreiranja i implementacije politike preduzetništva - počev od najranije faze tog procesa</p>							

<p>1.1.3.1 Naziv aktivnosti</p> <p>Izraditi godišnji <i>Izveštaj</i> RG za ekonomsko osnaživanje žena u okviru Savjeta za konkurentnost, o saradnji subjekata javnog sektora sa ženskim poslovnim asocijacijama u svim fazama implementacije politike preduzetništva</p>	<p>IO: Unaprijeđeno izvještavanje</p> <p>Početna vrijednost 2022: urađen izvještaj</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Godišnji izvještaj za 2022</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Godišnji izvještaj za 2023</p>	<p>RG za ekonomsko osnaživanje žena - Savjet za konkurentnost, MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, UŽP</p>	<p>I kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Podnijet redovan Izvještaj o radu Radne grupe za ekonomsko osnaživanje žena Savjetu za konkurentnost</p>	<p>/</p>		
<p>1.1.3.2 Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprijediti saradnju javnog sektora sa ženskim poslovnim asocijacijama u svim</p>	<p>IO: Unaprijeđeno saradnja</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, MJU, ženske poslovne asocijacije i privredna udruženja</p>	<p>I kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Potpisan Ugovor o saradnji između MERa i Centra za omladinsku edukaciju (projekat EmopwHer - Ekonomsko osnaživanje žena kroz digitalizaciju njihovih biznisa)</p>	<p>/</p>		

fazama sprovođenja politika preduzetništva	<p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Potpisan bar 1 Sporazum o saradnji</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Potpisan bar 1 Sporazum o saradnji</p>						
Mjera 1.1.4. Razviti statističko praćenje ženskog preduzetništva (evidentiranje i statističko razvrstavanje svih relevantnih podataka shodno potrebama politike i u skladu sa međunarodnim standardima, kreiranje baza podataka žena preduzetnica, sprovođenje sistemskih istraživanja...).							
1.1.4.1 Naziv aktivnosti Redovno vršiti analizu raspoloživih (postojećih) podataka o privrednim subjektima u većinskom vlasništvu žena	IO: Utvrđeni postojeći ažurni podaci o ženskom preduzetništvu, sa preporukama za njihovo unapređenje	MERT - NOVI NAZIV MER Monstat, UPiC	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	Uprava prihoda, redovno dostavlja MERu podatke o privrednim subjektima razvrstane po polu, koje MER koristi za izradu izvještaja i analiza, kao i za planiranje budućih aktivnosti sa ciljem podstcanja razvoja ženskog preduzetništva. Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana strategije predstavlja sveobuhvatan Izvještaj o stanju	/		

	<p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Izveštaj o implementaciji AP Strategije 2021-2022</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Izveštaj o stanju ženskog preduzetništva u tekućoj godini, sa preporukama</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Izveštaj o stanju ženskog preduzetništva u tekućoj godini, sa preporukama</p>			ženskog preduzetništva u tekućoj godini, sa preporukama			
--	---	--	--	---	--	--	--

<p>1.1.4.2 Naziv aktivnosti</p> <p>Uspostaviti sveobuhvatno i ažurno statističko izvještavanje o ženskom preduzetništvu</p>	<p>IO: Usvojena nova nacionalna Strategija razvoja zvanične statistike, i obezbijeđeno redovno statističko praćenje i objavljivanje podataka o vlasništvu nad privrednim subjektima po polu</p> <p>Početna vrijednost 2022: Unaprijeđena saradnja Monstata i UPiC u oblasti statističkog praćenja podataka o vlasništvu nad privrednim</p>	<p>Monstat, UPiC, RG za ekonomsko osnaživanje žena</p>	<p>I kvartal 2024 IV kvartal 2024</p>	<p>Vlada Crne Gore je u decembru 2023. godine donijela Strategiju razvoja zvanične statistike 2024-2028. godine i Akcioni plan za 2024 - 2025. godinu. https://www.gov.me/dokumenta/23e34301-73a8-49d3-9ed6-e53138705175</p> <p>Publikacija Vlasništvo nad privrednim subjektima po polu biće objavljena u drugom kvartalu 2025.</p> <p>Na inicijativu Centra za ženska prava održane dvije radionice o rodnoj statistici u Crnoj Gori, u okviru radionica definisani indikatori za izvještavanje o ženskom preduzetništvu, koji će biti uključeni u naredne publikacije MONSTATa.</p>	<p>Planirano 5.000</p> <p>Nacionalni budžet / Utrošeno 5.000</p>		
--	--	--	---	--	--	--	--

	<p>subjektima po polu</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Otpočete aktivnosti na pripremi izvještaj o vlasništvu nad privrednim subjektima po polu</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Usvojena nova nacionalna Strategija razvoja zvanične statistike i publikovan izvještaj o vlasništvu nad privrednim subjektima po polu</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>1.1.4.3 Naziv aktivnosti</p> <p>Sprovoditi godišnje ankete o preduzetništvu žena u Crnoj Gori</p>	<p>IO: Godišnja anketa</p> <p>Početna vrijednost 2022: UPCG realizovala internu anketu o potrebama mladih žena – potencijalnih preduzetnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Sprovedena minimum 1 anketa i prezentovani rezultati</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Sprovedena minimum 1 anketa i</p>	<p>APŽ, UPŽ, PKCG, UPCG, IPER</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>III kvartal 2024</p>	<p>Sprovedena je interna anketa o potrebama privrednika – članova UPCG u cilju unapređenja poslovnog ambijenta, među kojima su i žene preduzetnice.</p> <p>Na sastanku RG za ekonomsko osnaživanje žena pri Savjetu za konkurentnost, održanom 22. februara 2024. godine, predstavnica UPCG je prezentovala ključne rezultate istraživanja koji se odnose na preduzeća u vlasništvu žena, a objavljeni su u Izvještaju UPCG “Podsticajno okruženje za održiva preduzeća u Crnoj Gori: Analiza stanja i perspektive napretka (EESE Montenegro)”.</p>	<p>Planirano 3.000</p> <p>Donatori /</p> <p>Utrošeno 3.000</p>		
---	--	-----------------------------------	---	---	--	--	--

	prezentovani rezultati						
1.1.4.4 Naziv aktivnosti Pripremiti sveobuhvatan godišnji <i>Izveštaj</i> o stanju i razvoju ženskog preduzetništva u Crnoj Gori (implementacija politike, programske podrške, analiza potreba, analiza poslovanja i ostvarenih rezultata žena preduzetnica, rezultati ankete, statistički pokazatelji i razvrstavanje prema polu, primjeri dobre prakse i sl...)	IO: Godišnji integrativni izvještaj o stanju implementacije politike i performansama ženskog preduzetništva Početna vrijednost 2022: Izvještaj usvojen Ciljna vrijednost 2023: Izvještaj usvojen Ciljna vrijednost 2024: Izvještaj usvojen	MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, UŽP, PKCG, UPCG, IPER...	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Urađena evaluacija sprovođenja <i>Strategije razvoja ženskog preduzetništva</i> za 2021-2024, koja ujedno predstavlja i <i>Izveštaj</i> o stanju i razvoju ženskog preduzetništva u Crnoj Gori	Planirano 3.000 Donatori / Utrošeno 5.000		

Operativni cilj 1.2		<i>Unaprijediti razvoj institucionalne infrastrukture koja promovira žensko preduzetništvo i obezbjeđuje pružanje savjetodavnih, poslovnih usluga i ubuka shodno potrebama preduzetnica</i>	
Indikator učinka	Početna vrijednost 2022 35%	Ciljna vrijednost 2024 39%	Ostvarena vrijednost 2024 39%
	Unapredjenje poslovne infrastrukture koja podstiče razvoj preduzetništva žena i prilagođena je potrebama žena preduzetnica - % žena preduzetnica korisnica postojeće poslovne infrastrukture (Biznis centar Podgorica, Biznis centar (BSC) Bar, Biznis centar Prijestonice Cetinje, Inovaciono preduzetnički centar (IPC) Tehnopolis, Regionalni biznis centar (RBC) Berane, Naučno tehnološki park CG) % učenica koje pohađaju dualno obrazovanje	Početna vrijednost 2022 28%	Ciljna vrijednost 2024 30%
Mjera 1.2.1 Unaprijediti institucionalnu infrastrukturu i proširiti kapacitete usmjerene ka ispunjenju iskazanih potreba žena preduzetnica za informacijama i uslugama (info tačke, biznis centri, agencije, inkubatori... posebno van Podgorice)			

<p>1.2.1.1 Naziv aktivnosti</p> <p>Olakšati registraciju privrednih subjekata i evidentirati MMSP po polu (žene vlasnice, zaposlene žene) - elektronskim putem (od podnošenja zahtjeva za registraciju do same registracije)</p>	<p>Indikator ostvarenja (IO):</p> <p>Online registracija biznisa</p> <p>Početna vrijednost 2022: NA</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Uspostavljena elektronska registracija, strukturirana po polu vlasnika - uključujući i zaposlene žene</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Isto</p>	<p>Uprava prihoda i carina,</p> <p>Uz podršku Sekretarijata Savjeta za konkurentnost</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p><i>Omogućena je elektronska registracija za jednočlano d.o.o. (za crnogorske državljane). U registracionoj prijavi postoji polje o polu osnivača, izvršnog direktora i ovlašćenih lica u društvu, koje podnosioci prijave obavezno popunjavaju. Takođe je omogućena online registracija promjena naziva, Statuta, adrese i pretežne djelatnosti jednočlanog društva</i></p>	<p>/</p>		
---	--	--	---	--	----------	--	--

<p>1.2.1.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprijediti i razvijati kapacitete <i>Direktorata za unaprjeđenje konkurentnost</i>, u dijelu koji se odnosi na usluge informisanja i savjetovanja žena preduzetnica</p>	<p>IO:</p> <p>Unaprijeđeni kapaciteti na osnovu Programa podizanja kapaciteta zaposlenih</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Realizovane 2 obuke</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Realizovane 2 obuke</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Kroz EBRD projekat Establishment of a Single Access Point (SAP) for SMEs in Montenegro: Assignment 1 – Institutional capacity building, urađena je analiza potreba za obukama koja je pokazala da je neophodno realizovati trening trenera za zaposlene u Direktoratu za unaprjeđenje konkurentnosti privrede, na temu „Komunikacija i pregovaranje“. Obuka održana u februaru 2024.</p>	<p>Planirano 3,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 3,000€</p> <p>Donatori</p>		
<p>Mjera 1.2.2: Povećati kapacitete i standarde u poslovanju institucija koje treba da osiguraju trend rasta ženskog preduzetništva na svim nivoima;</p>							
<p>1.2.2.1</p>	<p>IO:</p> <p>Informacije o podršci mreže</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, ministarstva,</p>	<p>I kvartal 2023</p>	<p>Portal se redovno ažurira i sadrži informacije o aktuelnim programima</p>			

<p>Naziv aktivnosti</p> <p>Redovno ažuriranje i objavljivanje informacija o podršci razvoju ženskog preduzetništva (uključujući žene iz osjetljivih kategorija) od strane mreže jedinica institucionalne infrastrukture na portalu www.zenskibiznis.me</p>	<p>dostupne na portalu</p> <p>Početna vrijednost 2022: portal operativan</p> <p>Ciljna vrijednost 2023:</p> <p>Ažuriran portal</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Ažuriran portal</p>	<p>lokalne samouprave, IPC Tehnopolis..., ženske asocijacije i privredna udruženja</p>	<p>IV kvartal 2024</p>	<p>podrške koji mogu biti od koristi preduzetnicama</p>			
<p>Mjera 1.2.3. Razviti model obrazovanja (sticanje znanja) i osposobljavanja (sticanje vještina) neophodnog za pokretanje i razvoj ženskog preduzetništva</p>							
<p>1.2.3.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Sprovesti analizu potreba za obukama</p>	<p>IO: Identifikacija potreba preduzetnica za obukom</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, EBRD, UŽP, UPCG, PKCG, IPER...</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2023</p>	<p>Realizovano u 2023.</p>			

(TNA) za žene preduzetnice	<p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Urađena TNA</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: /</p>						
<p>1.2.3.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Razviti program obuka za razvoj ženskog biznisa – na osnovu rezultata TNA analize</p>	<p>IO: Razvijanje obuka na osnovu utvrđenih potreba preduzetnica</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: /</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, EBRD, UŽP,UPCG, PKCG, IPER...</p>	<p>I kvartal 2024</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Na osnovu Analize potreba za obukama MMSP u Crnoj Gori u okviru (EBRD projekta Establishment of a Single Access Point (SAP) for SMEs in Montenegro: Assignment 1 – Institutional capacity building), održane obuke na dvije teme u februaru 2024. godine.</p> <p>Naziv aktivnosti: Istraživanje o potrebama preduzetnica u oblasti dodatne edukacije – <i>ne razumijem ovo 'naziv aktivnosti'</i> .</p> <p>NVO Centar za omladinsku edukaciju je sproveo anketu među preduzeticama sa EmowHer platforme o njihovim edukativnim</p>	<p>Planirano 5,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 5,000€</p> <p>Donatori</p>		

	<p>Ciljna vrijednost 2024: Usvojen program obuka za žene preduzetnice</p>			<p>potrebama (u anketi je učestvovalo 40 preduzetnica sa platforme).</p> <p>UPCG ima razvijen program obuka za razvoj ženskog biznisa koji je namijenjen kako postojećim preduzeticama, tako i ženama koje planiraju da pokrenu sopstveni biznis.</p>			
<p>1.2.3.3 Naziv aktivnosti</p> <p>Jačati i razvijati kapacitete pružaoca usluga koji se bave organizacijom obuka za žene preduzetnice (uključujući: preduzetnice koje pripadaju ranjivim kategorijama, neaktivne žene, žene iz ruralnih sredina)</p>	<p>IO: Unapređenje kapaciteta pružaoca usluga</p> <p>Početna vrijednost 2022: Broj treninga</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održan 1 specijalizovani trening za</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, UPCG, PKCG, IPER...</p>	<p>I kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>U okviru projekta "Establishment of a Single Access Point (SAP) for SMEs in Montenegro -Uspostavljanje jedinstvene kontakt tačke u Crnoj Gori", koji finansira EU a sprovodi EBRD kroz angažovanje konzorcijuma koji predvodi PricewaterhouseCoopers doo Beograd, i čiji su članovi PricewaterhouseCoopers iz Podgorice i IPER, napravljen je program treninga (teme: Šta sve treba da znate o komuniciranju u procesu pregovaranja, Socijalni mediji i marketing), po kojem su u februaru 2024. održani treninzi.</p> <p>Na obukama održanim do kraja novembra 2024. godine, učestvovalo je ukupno 930 predstavnika partnerskih institucija koje pružaju</p>	<p>Planirano 5,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 5,000€</p> <p>Donatori</p>	.	

	<p>pružaoce usluga</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održan 1 specijalizovani trening za pružaoce usluga</p>			<p>podršku privrednicama i ranjivim kategorijama poput ZZZCG, CSO, Dir. za MSP itd.</p> <p>UPCG za potrebe ove vrste u kontinuitetu realizuje aktivnosti namijenjene jačanju internih kapaciteta. Takođe, dva predstavnika UPCG su 2024. god, u Međunarodnom centru za obuku u Torinu, pohađala master obuku ILO-a za upravljanje poslodavačkim i biznis organizacijama. Poseban modul obuke bio je posvećen preduzetništvu, sa akcentom na žene u biznisu.</p>			
<p>1.2.3.4 Naziv aktivnosti</p> <p>Izraditi metodologiju istraživanja stavova i stereotipa u Crnoj Gori u odnosu na žensko preduzetništvo</p>	<p>IO: Urađena metodologija</p> <p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Objavljena metodologija</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER - NOVI NAZIV MER, OEBS</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2023</p>	<p>Realizovano 2023.</p>			

	Ciljna vrijednost 2024: /						
1.2.3.5 Naziv aktivnosti Na osnovu metodologije, uraditi nacionalno istraživanje na reprezentativnom uzorku od 3500 ispitanika/ca	IO: Sprovedeno istraživanje prema zadatoj metodologiji Početna vrijednost 2022: Ciljna vrijednost 2023: Sprovedeno istraživanje Ciljna vrijednost 2024: objavljeni rezultati istraživanja	MERT - NOVI NAZIV MER, Sekretarijat OEBS-a u Beču	IV kvartal 2023 II kvartal 2024	Kroz Projekat „I WILL: Inspiring Women’s Initiative taking for Lasting Leadership“ urađena je metodologija za istraživanje stavova i stereotipa u Crnoj Gori u odnosu na žensko preduzetništvo. Na osnovu urađene metodologije, sprovedeno je istraživanje stavova i stereotipa u Crnoj Gori (na uzorku od 2.000 ispitanika) čiji su rezultati prezentovani na Konferenciji održanoj 12.04.2024. god. u Podgorici.			
1.2.3.6 Naziv aktivnosti	IO: Izrađena Komunikaciona	MERT - NOVI NAZIV MER,	IV kvartal 2023	Na osnovu rezultata istraživanja iz tačke 1.2.3.5, izrađena je Komunikaciona strategija. Takođe,	Planirano 10,000€		

<p>Na osnovu rezultata nacionalnog istraživanja, urađena Komunikaciona strategija/Analitički izvještaj sa preporukama za promociju ženskog preduzetništva i otklanjanje stereotipa vezanih za žensko preduzetništvo</p>	<p>strategija/Analitički izvještaj</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: sprovedeno nacionalno istraživanje</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Objavljena Komunikaciona strategija/Analitički izvještaj</p>	<p>Sekretarijat OEBS-a u Beču</p>	<p>IV kvartal 2024</p>	<p>kreiran je dokument <i>Stavovi o ženskom preduzetništvu u Crnoj Gori</i> (koji se sastoji od rezultata istraživanja i Komunikacione strategije) koji je objavljen na konferenciji u Podgorici, održanoj 12.04.2024.</p>	<p>/</p> <p>Utrošeno 10,000€</p> <p>Donatori</p>		
<p>STRATEŠKI CILJ 2</p>		<p>OBEZBJEĐIVANJE BOLJEG PRISTUPA FINANSIJAMA I JAČANJE KONKURENTNOSTI ŽENSKOG BIZNISA</p>					
<p>Operativni cilj 2.1</p>		<p>Bolji pristup finansijama</p>					
<p>Indikator učinka</p>			<p>Početna vrijednost 2022</p>	<p>Ciljna vrijednost 2024</p> <p>245</p>		<p>Ostvarena vrijednost 2024</p> <p>312</p>	

Podignut nivo dostupnosti i raspoloživosti finansijske podrške ženama preduzetnicama			182			(119+23+7 +38 + 5+120)	
Broj žena preduzetnica podržanih kroz finansijsku programsku podršku							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Strateškog cilja 2.	Indikator rezultata za period 2021-2022. godina	Nadležne institucije	Rok (datum početka i planirani datum završetka)	Stepen realizacije	Planirana/utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuka
Mjera 2.1.1 Poboljšati dostupnost postojećih i razvoj novih finansijskih instrumenata za finansiranje biznisa shodno potrebama žena preduzetnica, uključujući žene iz osjetljivih kategorija (korisnice mjera socijalne zaštite, samohrane majke, mlade žene, žene s invaliditetom, žene koje žive u ruralnim područjima i sl.);							
2.1.1.1 Naziv aktivnosti Redovno ažuriranje informacija o raspoloživim - postojećim	IO: Dostupni podaci o postojećim instrumentima a finansijske podrške za žene preduzetnice	MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Ministarstvo ekonomskog razvoja sve informacije o raspoloživim - postojećim instrumentima finansijske podrške za žene preduzetnice redovno objavljuje na sajtu: https://biznis.gov.me/ Informacija o raspoloživim programima finansijske podrške za	/		

<p>instrumentsima finansijske podrške za žene preduzetnice i njihovo objavljivanje (www.zenskibiznis.me)</p>	<p>Početna vrijednost 2022: Portal aktivan</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Informacije ažurirane</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Informacije ažurirane</p>			<p>žene preduzetnice dostupna i na www.zenskibiznis.me</p>			
<p>2.1.1.2 Naziv aktivnosti</p> <p>Uraditi analizu instrumenata finansijske podrške za žene preduzetnice, sa</p>	<p>IO: Utvrđene preporuke za unapređenje finansijske podrške ženama preduzeticam a</p>	<p>IPER</p>	<p>II kvartal 2023 IV kvartal 2023</p>				

preporukama za unapređenje	<p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Sprovedena analiza i utvrđene preporuke</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: /</p>						
<p>2.1.1.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprjeđenje postojećih i uspostavljanje novih instrumenata finansijske podrške za žene preduzetnice (uključujući žene iz osjetljivih kategorija), kao i uvođenje</p>	<p>IO: Broj kreditnih linija za preduzetnice i broj finansiranih projekata žena preduzetnica</p> <p>Početna vrijednost 2022: IRF je podržao 142</p>	IRFCG, MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	<p>IRFCG je kroz programe kreditne podrške podržao 119 projekata MMSP u većinskom vlasništvu žena, u ukupnom iznosu od 14,6 mil €</p> <p>U okviru programa finansijske podrške koje sprovodi MER (Program za unapređenje konkurentnosti privrede 2024), uvedene su specifične stimulatívne mjere za privredna društva u većinskom vlasništvu žena.</p> <p>Kroz Program za unaprjeđenje konkurentnosti je podržano 94</p>	<p>Planirano 10.000.000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 14,6 mil €</p> <p>Javni sektor</p>		

<p>specifičnih stimulativnih kriterijuma za žene u već postojećim programima podrške</p>	<p>projekta MMSP u vlasništvu žena u ukupnom iznosu od 19,2 mil. €</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: IRF kroz minimum 2 linije podržao minimum 100 preduzetnica; MERT - NOVI NAZIV MER kroz više od 5 PL podržao minimum 100 preduzetnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: IRF kroz minimum 2 linije podržao minimum 100 preduzetnica; MERT - NOVI NAZIV MER</p>			<p>MMSP, u ukupnom iznosu od 2,644,787.13€. Od toga je, kroz 4 PL, podršku dobilo 38 MMSP u većinskom vlasništvu žena (40.43%) kojima je dodijeljeno ukupno 764,719.04€ (28,49%).</p>			
--	---	--	--	---	--	--	--

	kroz više od 5 PL podržao minimum 100 preduzetnica						
<p>2.1.1.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Obezbjedenje finansijske podrške ženskom preduzetništvu na lokalnom nivou – kroz redovnu raspodjelu sredstava iz budžeta opština (bespovratna sredstva)</p>	<p>IO: Broj lokalnih samouprava (opština) koje su definisale budžetska sredstva za podršku ženskom preduzetništvu; Ukupan iznos sredstava</p> <p>Početna vrijednost 2022: 13 lokalnih samouprava je opredijelilo sredstva u iznosu od 445,000.00€. U toku 2022.godine 6 lokalnih</p>	Lokalne samouprave, UNDP, MLJMP	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	<p>U toku 2024.godine 15 lokalnih samouprava je opredijelilo ukupno 619,359.00€ za razvoj ženskog preduzetništva (Bar -100,000.00€ /20 podržanih preduzetnica , Bijelo Polje - 50,000.00€/9, Budva - 100,000.00€/11, Cetinje - 20,000.00€/9, Danilovgrad - 15,000.00€/13, Herceg Novi - 30,000.00€/6 , Kolašin - 20,000.00€/6, Berane 20,000.00€/13, Kotor - 30,000.00€/8, Nikšić - 40,000.00€/16, Plav - 4,000.00€/3, Pljevlja - 16,859.00€/5, Podgorica - 70,000.00€/20, Tivat - 50,000.00€/8, Tuzi - 38,500.00€/7, Zeta - 15,000.00€/4€).</p> <p>Po osnovu godišnje raspodjele sredstava iz budžeta lokalnih samouprava, finansijsku podršku dobilo je više od 120 preduzetnica.</p>	<p>Planirano 150.000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 619,359€</p> <p>Budžet lokalnih samouprava</p>		

	<p>samouprava su izvršile raspodjelu sredstva. Iznos raspodijeljenih sredstava je 251,569.32 €</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 14 opština da opredijeli ukupan iznos od 140.000 eura ženskim biznisima u svojim opštinama</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 14 opština da opredijeli ukupan iznos od 150.000 eura ženskim biznisima u</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--

	svojim opštinama						
<p>2.1.1.5</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati dodjelu bespovratnih sredstava za žene (uključujući one sa evidencije nezaposlenih lica) u okviru mjere „Podsticaj za preduzetništvo“</p>	<p>IO: Broj žena korisnica bespovratnih sredstava odobrenih kroz mjeru <i>Podsticaj za preduzetništvo</i></p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 20 žena korisnica bespovratnih sredstava</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 20 žena korisnica</p>	ZZZCG, MRSS	II kvartal 2023 IV kvartal 2023	Odobrena su bespovratna sredstva za samozapošljavanje lica sa evidencije nezaposlenih lica za 76 korisnika, u ukupnom iznosu od 750.000,00 €, od čega je za 54 žene odobreno ukupno 534.460,53 €	Planirano 0 € Nacionalni budžet / Utrošeno 534.460,53 €		

	bespovratnih sredstava						
2.1.1.6 Naziv aktivnosti Obezbjedenje nedostajućih finansijskih sredstva za projekte žena preduzetnica (kreditno-garantni fond ili šeme, factoring, kreditne linije za koje nisu potrebna čvrsta sredstva obezbjeđenja i drugi, slični modeli finansiranja)	IO: Broj žena preduzetnica podržanih kroz garantne šeme - kreditne linije i/ili slične modele finansiranja Početna vrijednost 2022: IRF podržao 10 žena preduzetnica kroz kreditne linije za koje nisu potrebna čvrsta sredstva obezbjeđenja Ciljna vrijednost 2023: IRF podržao 12 žena	IRF, MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	IRFCG podržao 23 MMSP u većinskom vlasništvu žena u iznosu od 1,2 mil € kroz kreditne linije za koje nisu potrebna čvrsta sredstva obezbjeđenja +7 factoring aranžmana 3,5 mil	Planirano 2.000,000€ / Utrošeno 1,200,000€ Javni sektor		

	Ciljna vrijednost 2024: IRF podržao 12 žena						
2.1.1.7 Naziv aktivnosti: Obezbijediti program start-up business podrške za žene iz ranjivih grupa (Romkinje, samohrane majke, žrtve nasilja itd.)	IO: Program; Broj podržanih žena preduzetnica Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Kroz program podržano 5 žena iz ranjivih grupa Ciljna vrijednost 2024: Kroz program	MERT - NOVI NAZIV MER, MRSS	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Aktivnost nije realizovana	Planirano 150,000€ / Utrošeno 0€ IPA		Aktivnost je planirana kada su MER i Ministarstvo rada bili zajedničko ministarstvo. Ugovaranje pomenute grant šeme je bil planirano za avgusta 2023. ali nije došlo do realizacije

	podržano 8 žena iz ranjivih grupa						
Mjera 2.1.2 Unaprijediti finansijsku pismenost žena preduzetnica							
2.1.2.1 Naziv aktivnosti Organizovati edukaciju za žene preduzetnice – postojeće i buduće, koje su prijavljene na bilo koji od programa finansijske podrške institucija i organizacija (IRF, ZZZ, MERT - NOVI NAZIV MER, lokalne samouprave, donatori...)	IO: Broj žena edukovanih za programe finansijske podrške Početna vrijednost 2022: 13 žena dobilo nefinansijsku podršku kroz Program za unaprjeđenje konkurentnosti (MERT - NOVI NAZIV MER) Ciljna vrijednost 2023: Realizovane obuke za više od 20	IRFCG, ZZCCG, MERT - NOVI NAZIV MER, lokalne samouprave, donatori... u saradnji sa poslovnim asocijacijama žena, poslodavačkim udruženjima. ...	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	Kroz Program za unaprjeđenje konkurentnosti (PL vaučeri za žene i mlade), 13 žena vlasnica MMSP je uz finansijsku dobilo i nefinansijsku podršku. UPCG implementira projekat „Mreža za razvoj socijalnog preduzetništva” kroz koji organizuje besplatne obuke za nezaposlene, kao i sve zainteresovane za sticanje praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Prva obuka, održana u toku decembra, obuhvatila je 6 modula (Osnove preduzetništva i poslovnog planiranja; Finansijsko upravljanje i pristup sredstvima; Marketing i digitalno prisustvo; Inovacije i tehnologije; Društveno preduzetništvo; Održivi poslovni modeli). Broj polaznika 20, od čega 15 žena.	Planirano 20,000€ / Utrošeno 20,000€ Nacionalni budžet		

	<p>aplikantkinja programa finansijske podrške</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Realizovane obuke za više od 20 aplikantkinja programa finansijske podrške</p>						
<p>2.1.2.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati obuku za žene preduzetnice (postojeće i potencijalne) iz oblasti finansijske pismenosti (npr. faktoring, finansijski menadžment...)</p>	<p>IO: Broj obuka; Broj žena polaznica obuka</p> <p>Početna vrijednost 2022: N/A</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održana 1 obuka;</p>	<p>EBRD, PKCG, UPCG, APŽ, IPER...</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>NVO Centar za omladinsku edukaciju održao 6 edukativnih radionica u okviru inicijative EmowHer, sa preko 80 učesnika u cilju pospješivanja finansijske pismenosti preduzetnica.</p> <p>PKCG je organizovala obuke na teme: <i>Analiza finansijskih izvještaja pomoću finansijskih koeficijenata</i> (predavač: doc. dr Vladan Martić); <i>Aktuelni izazovi i perspektive upravljačkog računovodstva u Crnoj Gori</i> (predavač: doc. dr Vladan Martić); <i>Kontroling kao prethodnica djelovanja interne kontrole i interne revizije - gdje prestaje kontroling, a</i></p>	<p>Planirano 2.000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 5.000€</p> <p>Donatori</p>		

	<p>Obuku prošlo 10 polaznica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održana 1 obuka; Obuku prošlo 10 polaznica</p>			<p><i>započinju kontrolni mehanizmi?</i>, (predavač: prof. dr Ivo Županović). Ukupan broj privrednica – polaznica obuka: 79</p> <p>Kroz saradnju UPCG i HGK ŽK Otočac (Hrvatska), održana je serija od 9 (besplatnih) online obuka koje su realizovane preko edukativne platforme “Žene i točka Hub”, na teme iz oblasti preduzetništva. Obuke je pohađalo 204 polaznika, od toga 191 žena.</p>			
<p>2.1.2.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati obuku za startovanje biznisa za žene iz ranjivih grupa (Romkinje, samohrane majke, žene s invaliditetom, žrtve nasilja itd.)</p>	<p>IO: Broj obuka; Broj žena polaznica obuka</p> <p>Početna vrijednost 2022: N/A</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održana 1 obuka; Obuku prošlo 10 polaznica</p>	<p>ZZZCG, MRSS, MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Aktivnost nije realizovana</p>	<p>Planirano 1,750€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 0€</p>		

	Ciljna vrijednost 2024: Održana 1 obuka; Obuku prošlo 10 polaznica					
Operativni cilj 2.2		Unaprijediti raspoloživost i dostupnost savjetodavnih usluga i programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica				
Indikator učinka	Početna vrijednost 2022	Ciljna vrijednost 2024	Ostvarena vrijednost 2024			
Efikasna implementacije politike kroz podignut nivo raspoloživosti i dostupnosti programske podrške koja doprinosi razvoju preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica SBA ² pod-diimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Implementacija)	3,60	3,95	4,11			
Mjera 2.2.1 Jačati kapacitete pružaoca usluga u cilju razumijevanja specifičnih potreba i pružanja usluga preduzetnicama						

² Naziv indikatora u Strategiji koji se odnose na implementaciju principa SBA je preuzet iz pomenutog dokumenta.

<p>2.2.1.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati događaje namijene informisanju i edukaciji predstavnika/ca bankarskog sektora (komercijalne banke) o mogućnostima razvoja ženskog preduzetništva putem programa kreditiranja privrednih subjekata u vlasništvu žena</p>	<p>IO: Broj održanih događaja</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održan 1 događaj na temu podrške bankarskog sektora preduzetništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održan 1 događaj</p>	<p>EBRD, APŽ, UPCG</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>EBRD je održao jednu radionicu za predstavnike CKB banke 5. Novembra 2024 na temu kreditiranja u okviru linije “EBRD Zene u biznisu”.</p>	<p>Planirano</p> <p>2.000€</p> <p>Donatori</p> <p>/</p> <p>Utrošeno</p> <p>2.000€</p>		
<p>2.2.1.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p>	<p>IO: Broj obuka, broj polaznika/ca obuka</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, lokalne samouprave, APŽ, pružaoci usluga</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Razvijena mreža mentora u okviru projekta koji finansira japanska agencija JICA. Mrežu mentora čine predstavnici lokalnih samouprava, biznis inkubatora i institucija koje se bave podrškom preduzetništvu. (25</p>	<p>Planirano</p> <p>1,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno</p>		

<p>Organizovati obuke za aktere na lokalnom nivou za pružanje podrške ženskom preduzetništvu</p>	<p>Početna vrijednost 2022:/</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: realizovana 1 obuka za pružaoce usluga na lokalnom nivou, 10 polaznika/ca</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: realizovana 1 obuka za pružaoce usluga na lokalnom nivou, 10 polaznika/ca</p>	<p>podrške preduzetništvu žena (iskoristiti mrežu mentora MERT - NOVI NAZIV MERT-a)</p>		<p>aktivnih mentora). Održane 4 radionice.</p>	<p>1.000€ Nacionalni budžet</p>		
<p>2.2.1.3 Naziv aktivnosti</p>	<p>IO: Broj obuka, broj polaznika/ca obuka</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, lokalne samouprave</p>	<p>II kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Aktivnost nije realizovana</p>	<p>Planirano 1,000€ /</p>		

<p>Organizovati obuke za aktere na nacionalnom i lokalnom nivou o potrebama žena iz ranjivih kategorija (žene s invaliditetom, Romkinje, samohrane majke...) u oblasti preduzetništva</p>	<p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Realizovana 1 obuka za pružaoce usluga na nacionalnom/ lokalnom nivou, 10 polaznika/ca</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Realizovana 1 obuka za pružaoce usluga na lokalnom nivou, 10 polaznika/ca</p>	<p>NVO mladih sa invaliditetom , APŽ, pružaoce usluga podrške preduzetništvu žena (iskoristiti mrežu mentora MERT - NOVI NAZIV MERT-a)</p>			<p>Utrošeno € Nacionalni budžet</p>		
<p>Mjera 2.2.2. Unaprijediti obuhvat i dostupnost usluga poslovnog savjetovanja, mentorstva i obuka shodno potrebama žena preduzetnica</p>							

<p>2.2.2.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati program savjetovanja za žene preduzetnice u okviru lokalne mreže preduzetničke infrastrukture - na teritoriji cijele CG</p> <p>(u prostorijama jedinica lokalnih samouprava, biznis centara, biznis inkubatora, ženskih poslovnih asocijacija, udruženja poslodavaca i dr.)</p>	<p>IO: Broj korisnica usluga lokalne mreže preduzetničke infrastrukture</p> <p>Početna vrijednost 2022: Na nivou Crne Gore 100 korisnica usluga</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Na nivou Crne Gore 110 korisnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Na nivou Crne Gore 120 korisnica</p>	<p>Lokalne samouprave, biznis centri, inkubatori, ženske poslovne asocijacije, udruženja poslodavaca i/ili druge institucije i organizacije na lokalnom nivou</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>U toku 2024.godine 15 lokalnih samouprava je opredijelilo ukupno 599,359.00€ za razvoj ženskog preduzetništva. Svih 15 lokalnih samouprava su prije dodjele sredstava održale informativne i savjetodavne radionice za sve buduće korisnice</p>	<p>/</p>		
<p>2.2.2.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p>	<p>IO: Broj korisnica</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER,</p>	<p>II kvartal 2023</p>	<p>Aktivnost nije realizovana</p>	<p>Planirano 3,000€ Donatori</p>		<p>Aplicirano za projekat Pravne klinike,</p>

<p>Organizovati program pružanja besplatne pravne pomoći za žene preduzetnice (pravno savjetovanje, opšte pravne informacije, sastavljanje pisama i podnesaka i sl.) kroz rad Pravne klinike</p>	<p>usluga na nivou CG</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 10 korisnica usluga Pravne klinike</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 15 korisnica usluga Pravne klinike</p>	<p>Pravna klinika, APŽ</p>	<p>IV kvartal 2024</p>		<p>/</p> <p>Utrošeno</p> <p>0€</p>		<p>ali projekat nije odobren.</p>
<p>2.2.2.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati programe poslovnog savjetovanja</p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica i menadžerki – korisnica programa poslovnog savjetovanja</p>	<p>APŽ, PKCG, UPCG, EBRD, IPER....</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>EBRD je realizovao 12 projekata poslovnog savjetovanja za preduzeća kojima rukovode žene.</p>	<p>Planirano 500 € Donatori</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 116,300€</p>		

<p>za žene preduzetnice i menadžerke</p>	<p>Početna vrijednost 2022: 28 žena preduzetnica i menadžerki – korisnica programa poslovnog savjetovanja.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 30 žena preduzetnica i menadžerki – korisnica programa poslovnog savjetovanja</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 30 žena preduzetnica i menadžerki – korisnica programa</p>			<p>UPCG kroz svoje redovno poslovanje pruža usluge poslovnog savjetovanja za žene preduzetnice i menadžerke.</p>	<p>EBRD</p>		
--	--	--	--	--	-------------	--	--

	poslovnog savjetovanja						
<p>2.2.2.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati programe obuka za žene u biznisu (preduzetnice i menadžerke) na teme koje prate različite faze i oblasti poslovanja</p>	<p>IO: Broj programa obuka (radionice, seminari); Broj polaznica obuka</p> <p>Početna vrijednost 2022: 15 programa obuka, 150 polaznica</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 15 programa obuka; Obuku prošlo 170 polaznica</p> <p>Ciljna vrijednost</p>	<p>APŽ, EBRD, PKCG, UPCG,</p>	<p>II kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>EBRD je realizovao seminar na temu digitalni marketing i registracija u turizmu u saradnji sa Alter Modusom na kojem je ucestvovalo 13 zena. Seminar je bio namijenjen mladim preduzetnicima/cama mlađim od 35 godina.</p> <p>Privredna komora Crne Gore je organizovala: 34 seminara, 13 okrugla stola, 4 konferencije, 2 radionice, 6 obuka i 7 prezentacija. Na ovim skupovima učestvovalo je 1.632 učenica što čini 57,3% od ukupnog broja učesnika.</p> <p>UPCG je program edukacije za žene u biznisu realizovala kroz seriju od 9 tematskih obuka, organizovanih u online formatu. (detaljnije: aktivnost 2.2.2.5).</p>	<p>Planirano 15.000,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 800€(EBRD)</p> <p>10.000€ (PKCG)</p> <p>+</p> <p>3.000€</p> <p>Privatni sektor</p>		<p>PLANIRANO Donatori, Privatni sector (12,000 +3000)</p>

	2024: 15 programa obuka; Obuku prošlo 170 polaznica						
<p>2.2.2.5</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprjeđenje online programa podrške (obuka) za žene preduzetnice i/ili žene iz posebnih kategorija (preduzetnice iz ruralnih područja, početnice u biznisu, žene u socijalnom preduzetništvu, žene u menadžmentu...)</p>	<p>IO: Broj online programa; Broj korisnica programa</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 2 online programa; 30 korisnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 2 online programa; 30 korisnica</p>	UPCG, APŽ	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Na osnovu Sporazuma o saradnji između UPCG i HGK, tokom 2024. godine organizovana su online predavanja na različite teme iz oblasti preduzetništva. Predavanja su realizovana u okviru programa podrške za žene preduzetnice, kroz digitalnu platformu za učenje (Žene i točka Hub). Realizovano je ukupno 9 online obuka, uz učešće 204 polaznika, od toga 191 žena.	Planirano 500 € / Utrošeno 500€ Privatni sektor		

<p>2.2.2.6</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati shemu institucionalne podrške – <i>Programska linija za pružanje mentoring usluga</i></p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica korisnica mentoring usluga</p> <p>Početna vrijednost 2022: Podržano 9 MMSP u vlasništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: podržano minimum 5 MMSP u vlasništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: podržano minimum 5 MMSP u vlasništvu žena</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>I kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Kroz Programsku liniju za pružanje mentoring usluga, podržano 13 MMSP u vlasništvu žena</p>	<p>Planirano 15,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 15,000€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		
--	--	----------------------------------	---	--	--	--	--

<p>2.2.2.7</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Razvoj mreže mentorki (uspješne žene u biznisu) i njihovo povezivanje sa ženama preduzetnicama (uključujući žene sa sjevera i žene iz osjetljivih kategorija)</p>	<p>IO: Broj žena mentorki; Broj preduzetnica koje su dobile mentorsku podršku</p> <p>Početna vrijednost 2022: 10 mentorki povezano sa 15 žena preduzetnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 10 mentorki povezano sa 10 preduzetnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 10 mentorki povezano sa 10 preduzetnica</p>	<p>APŽ, UŽP, PKCG, UPCG, IPER...</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Postojeća mreža mentorki UPCG nastavila je saradnju sa jednim brojem preduzetnica - ranijih korisnica ove vrste podrške, a zabilježena su i nova povezivanja sa preduzetnicama. UPCG nije širila mrežu mentorki (5).</p>	<p>/</p>		
--	--	--------------------------------------	---	---	----------	--	--

Mjera 2.2.3. Razviti specifične sheme podrške razvoja inovativnosti za preduzeća u vlasništvu žena preduzetnica							
<p>2.2.3.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške namijenjih za kupovinu opreme (<i>Programska linija za nabavku opremu velike vrijednosti</i>)</p> <p>i</p> <p><i>Programska linija za podršku malih ulaganja</i>)</p>	<p>IO: Broj MMSP u vlasništvu žena koje su dobile podršku kroz programske linije za nabavku opreme</p> <p>Početna vrijednost 2022: Podržano 77 MMSP u vlasništvu žena, u iznosu od 587,154.25€</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Minimum 50 podržanih MMSP u vlasništvu žena</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Kroz Programsku liniju za unaprjeđenje proizvodnih kapaciteta podržano 5 MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 464,835€ (ukupno podržano 18 MMSP u iznosu 1,923,971.83€), dok je kroz Programsku liniju za podršku malih ulaganja podržano 14 MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 171,665.52€ (ukupno podržano 40 MMSP u iznosu od 430,781.88€)</p>	<p>Planirano 1,000,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 636,500.52€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		

	Ciljna vrijednost 2024: Minimum 50 podržanih MMSP u vlasništvu žena						
2.2.3.2 Naziv aktivnosti Realizovati shemu podrške kroz <i>Programsku liniju vaučeri za žene i mlade</i> , uz obezbjeđenje nefinansijske i finansijske podrške	IO: Broj žena preduzetnica koje su dobile podršku Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Podržano minimum 10 MMSP u vlasništvu žena Ciljna vrijednost 2024: Podržano	MERT - NOVI NAZIV MER	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	Kroz Programsku liniju vaučeri za žene i mlade podržano 13 MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola, u iznosu od 69,789.52€ (ukupno podržano 20 MMSP u iznosu od 117,229.42€)	Planirano 150,000€ / Utrošeno 69,789.52€ Nacionalni budžet		

	minimum 15 MMSP u vlasništvu žena						
<p>2.2.3.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati IPA grant shemu za unapređenje konkurentnosti ženskog preduzetništva - "Unapređenje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća kroz podršku ženskom preduzetništvu i preduzetništvu mladih"</p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica – korisnica shema podrške za unapređenje konkurentnosti</p> <p>Početna vrijednost 2022: Raspisan Javni poziv za dostavljanje sažetka projekta</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: U okviru grant šeme odobreno min 15 projektnih aplikacija</p> <p>Ciljna vrijednost</p>	MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	<p>Ugovoreno je ukupno 9 projekata, od kojih 7 sprovodi MSP u vlasništvu žena.</p> <p>Ukupan budžet svih projekata je 296,599.60 eura, od čega je za žene u biznisu opredijeljeno 260,779.6 eura.</p>	<p>Planirano 150,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 260,779.60€</p> <p>IPA</p>		

	2024: Kroz grant šemu realizovani projekti započeti tokom 2023						
2.2.3.4 Naziv aktivnosti Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške namijenjene izvozno orjentisanim MMSP – <i>Programska linija za podršku internacionalizaciji</i>	IO: Broj žena preduzetnica – korisnica programa podrške internacionalizaciji Početna vrijednost 2022: 1 MMSP u vlasništvu žena dobilo podršku kroz <i>Programsku liniju za podršku internacionalizaciji</i> Ciljna vrijednost 2023: 5	MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Programska linija nije realizovana u 2024.	Planirano 50,000€ / Utrošeno 0€ Nacionalni budžet		

	<p>podržanih MMSP u vlasništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 5 podržanih MMSP u vlasništvu žena</p>						
<p>2.2.3.5</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati programe iz oblasti STEM preduzetništva za mlade ženem uz mogućnost pružanja mentorstva i finansijske podršku</p>	<p>IO: Broj mladih žena - učesnica programa obuke i mentorstva; Broj žena kojima je dodijeljena finansijska podrška za najbolje STEM biznis ideje</p> <p>Početna vrijednost 2022: Projekat „Žene preduzetnice u nauci“ počeo je</p>	PRONA	<p>I kvartal 2023</p> <p>III kvartal 2023</p>	Aktivnost realizovana u 2023.godini			

	<p>u oktobru 2022. godine, a sprovodi ga Fondacija PRONA</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 30 mladih žena učestvovalo u programu obuke i mentorstva; 3 mlade žene dobile finansijsku podršku za najbolje STEM biznis ideje</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: /</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

Mjera 2.2.4 Podsticati žene preduzetnice na uvođenje on line promocije i trgovine i digitalnu transformaciju procesa poslovanja, i podržati žensko preduzetništvo u ključnim oblastima (IT, zelena ekonomija, kreativne industrije...)

<p>2.2.4.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati podršku za unapređenje digitalne pismenosti žena u biznisu (preduzetnica i menadžerki) i/ili podizanje kapaciteta njihovih preduzeća u oblasti digitalizacije poslovanja i poslovnih procesa (organizacioni procesi, upravljanje ljudskim resursima, online promocija i trgovina...)</p>	<p>IO: Broj žena u biznisu - korisnica podrške u oblasti digitalne transformacije</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 20 žena preduzetnica i menadžerki dobilo podršku</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 20 žena preduzetnica i menadžerki dobilo podršku</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, EBRD, poslovna udruženja, IPC Tehnopolis, Naučno-tehnološki park, Univerziteti, poslovne asocijacije /udruženja</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>NVO Centar za omladinsku edukaciju je objavio Javni poziv za iskazivanje interesovanja za učešće na EmpowHer platformi na kojem je interes iskazalo 150 preduzetnica.</p> <p>Nakon čega je održano 6 edukativnih radionica u okviru inicijative EmowHer, sa preko 80 učesnica u cilju pospješivanja finansijske i digitalne pismenosti preduzetnica.</p> <p>EBRD je realizovao seminar na temu digitalni marketing i registracija u turizmu u saradnji sa Alter Modusom na kojoj je učestvovalo 13 žena. Seminar je bio namijenjen mladim preduzetnicima/mladim od 35 godina.</p> <p>Privredna komora Crne Gore je organizovala:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seminar „Digitalni marketing i registracija za mlade preduzetnike u turističkoj industriji“ - Okrugli sto „NEW ICONS: digitalizacija u turizmu“ (u fokusu ovoga projekta je žensko preduzetništvo) - Prezentaciju „Program „Digitalna Evropa“ – Mreža 	<p>Planirano 2.000€ (Donatori)</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 2.000€ (COE)</p> <p>800€ (EBRD)</p>		
--	---	---	---	---	---	--	--

				evropskih digitalnih inovacionih habova“ Ukupan broj učesnica na skupovima PKCG: 45			
<p>2.2.4.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške – <i>Programska linija za podršku digitalizaciji</i></p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica korisnica programa podrške za razvoj digitalizacije i inovativnosti</p> <p>Početna vrijednost 2022: 19 MMSP u vlasništvu žena su dobile podršku kroz <i>Programsku liniju za unapređenje digitalizacije</i></p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Minimum 15 podržanih MMSP u vlasništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Minimum 15</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Kroz Programsku liniju za podršku digitalizaciji podržano 6 MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 58,429€ (ukupno podržano 16 MMSP u iznosu od 172,804€)</p>	<p>Planirano 80,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 58,429€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		

	podržanih MMSP u vlasništvu žena						
<p>2.2.4.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati podršku za razvoj proizvoda/usluga i podizanje kapaciteta preduzeća u vlasništvu žena u oblasti kreativnih industrija</p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica - korisnica podrške</p> <p>Početna vrijednost 2022: Realizovana radionica za 20 polaznica</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 20 žena preduzetnica u oblasti kreativnih industrija dobile podršku (obuke, i dr.)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 20 žena preduzetnica u oblasti kreativnih industrija dobile podršku (obuke, i dr.)</p>	<p>Ministarstvo kulture i medija, ženske poslovne asocijacije, privredna udruženja.</p> <p>..</p>	<p>IV kvartal 2023</p> <p>IV Kvartal 2024</p>	<p>Ministarstvo kulture i medija je objavilo i javno promovisalo Konkurs za sufinansiranje projekata od značaja za razvoj kreativnih industrija, među ciljnim grupama</p>	<p>Planirano 3,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 3,000€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		

<p>2.2.4.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Podrška razvoju ženskog biznisa, kroz konkurs za sufinansiranje projekata i programa od značaja za podsticaj i razvoj kreativnih industrija</p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica - korisnica podrške</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: podržani projekti 5 žena preduzetnioca, po osnovu dostavljenih prijava na javnom konkursu</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: podržani projekti 5 žena preduzetnioca, po osnovu dostavljenih prijava na javnom konkursu</p>	<p>Ministarstvo kulture i medija</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Ministarstvo kulture i medija je kroz Konkurs za sufinansiranje projekata od značaja za razvoj kreativnih industrija, u 2024. godini podržalo 18 projekata čiji su nosioci žene preduzetnice, u ukupnom iznosu od 168.600,00 eura. (ukupno podržano 29 projekata)</p> <p>Podržani projekti u sljedećim kategorijama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje ICT proizvoda - 3 projekta - Arhitektura - 1 projekat - Dizajn (grafički, modni, industrijski) - 7 projekata - Digitalne umjetnosti - 2 projekta - Kreativno zanatstvo, podsticaj, očuvanje i razvoj tradicionalnih vještina i zanata - 5 <p>Budžet Konkursa za sufinansiranje projekata od značaja za razvoj kreativnih industrija u 2024. godini iznosio je 300.000,00 eura, od čega je 150.000,00 eura bilo opredijeljeno</p>	<p>Planirano 50,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 168,600€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		
--	--	--------------------------------------	--	---	---	--	--

				<p>za podršku razvoja ženskog preduzetništva.</p> <p>Od ukupno podržanih 29 projekata, podržano je 18 projekata čiji su nosioci žene preduzetnice, a ukupan iznos podrške za ovih 18 projekata iznosio je 168.600,00 eura.</p>			
<p>2.2.4.5</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati shemu institucionalne podrške – <i>Programska linija za podršku zanatstvu</i></p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica koje su dobile podršku</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Podržano minimum 10 MMSP u vlasništvu žena</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Podržano</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Kroz Program za razvoj i promociju zanatstva podržano 5 aplikacija MMSP u većinskom vlasništvu osoba ženskog pola u iznosu od 31.590,05€ (Ukupno 156.881,30 €/24 aplikacije)</p>	<p>Planirano 80,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 31.590,05€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		

	minimum 15 MMSP u vlasništvu žena						
2.2.4.6 Naziv aktivnosti Povećati učešće žena preduzetnica u programima institucionalne podrške koji podstiču zelenu ekonomiju– <i>Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije</i>	IO: Broj žena preduzetnica koje su dobile podršku Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Podržano minimum 1 MMSP u vlasništvu žena Ciljna vrijednost 2024: Podržano minimum 1 MMSP u vlasništvu žena	MERT - NOVI NAZIV MER	I kvartal 2023 IV kvartal 2024	Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije nije realizovana u 2024.	Planirano 50,000€ / Utrošeno 0€ Nacionalni budžet		
STRATEŠKI CILJ 3.		ZAGOVARANJE INTERESA I POZICIONIRANOST ŽENA PREDUZETNICA					
Operativni cilj 3.1		Jačanje ženskog preduzetništva kroz savremene forme poslovnog povezivanja i lakši pristup novim tržištima					
Indikator učinka Povećano povezivanje i udruživanje žena preduzetnica kroz članstvo u poslovnim mrežama			Početna vrijednost 2022 300	Ciljna vrijednost 2024 330	Ostvarena vrijednost 2024 330		

Broj žena preduzetnica uključenih u poslovne mreže (poslovne asocijacije žena, klasteri)							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Strateškog cilja 3.	Indikator rezultata za period 2023-2024. godine	Nadležne institucije	Datum početka Planirani datum završetka aktivnosti	Stepen realizacije	Planirana/utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuka
Mjera 3.1.1 Obezbjediti sveobuhvatnu programsku podršku za uključivanje žena preduzetnica u specifične forme poslovne organizovanosti (klasteri, lanci dobavljača, socijalno preduzetništvo itd...)							
3.1.1.1 Naziv aktivnosti Obezbjediti savjetodavnu i/ili finansijsku podršku ženama preduzeticama u oblasti razvoja klastera, lanaca dobavljača i drugih formi poslovne umreženosti	IO: Broj preduzetnica koje učestvuju u specifičnim programima podrške umrežavanja Početa vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: 15 preduzetnica	MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Nije realizovana aktivnost	Planirano 1,000€ / Utrošeno 0€ Donatori		

	Ciljna vrijednost 2024: 20						
3.1.1.2 Naziv aktivnosti Promocija dobrog brenda kao modela podrške ženama preduzeticama uključenim u lance dobavljača (<i>suppliers</i>)	IO: Razvijena i primijenjena marketing strategija za dobar brend Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Promovisan 1 dobar brend Ciljna vrijednost 2024: Promovisana 2 dobra brenda	MERT - NOVI NAZIV MER, PKCG	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	U PKCG časopisu Glasnik su promovisane sledeće kompanije na čijem vlasništvu su žene: HEC fakultet, hotel Residence Budva, Alicorn, Podgorica, etno selo Montegoat, Merkator International, star up Flourish. Garni hotel "Zvezdana Dolina", itd.	Planirano 1,000€ / Utrošeno 1,000€ Donatori		
3.1.1.3 Naziv aktivnosti Ekonomsko osnaživanje žena putem razvoja	IO: Osnovan biznis hub/inkubator za žene preduzetnice Početna vrijednost 2022: /	MERT - NOVI NAZIV MER, Poslovna udruženja, biznis inkubatori	I kvartal 2024 IV kvartal 2024	Aktivnost nije realizovana	Planirano 10,000€ / Utrošeno 0€		

<p>postojećeg ili formiranja novog biznis hub-a/ inkubatora za žene preduzetnice</p>	<p>Ciljna vrijednost 2023: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 1 hub/inkubator za žene preduzetnice</p>	<p>, IPC Tehnopolis, Tehnološki park...</p>			<p>Donatori</p>		
<p>3.1.1.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Obezbijediti podršku za veću zaposlenost/samozaposlenost žena (s naglaskom na žene iz osjetljivih kategorija) putem savjetovanja i dr. modela podrške</p>	<p>IO: Broj žena iz osjetljivih kategorija - korisnica podrške za samozapošljavanje</p> <p>Početna vrijednost 2022:/ Krajem godine raspisan javni poziv kroz IPA Podrška u okviru IPA AD 2020 „Podrška pametnom i inkluzivnom rastu zapošljavanja i socijalna inkluzija“</p>	<p>MRSS</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Realizacija u toku.</p> <p>Od ukupno 11 financiranih projekata, 9 je realizovano, dok su 2 još uvijek u fazi implementacije.</p>	<p>Planirano</p> <p>150.000 €</p> <p>/</p> <p>Utrošeno</p> <p>1,292,656.53 €</p> <p>IPA</p>		

	Ciljna vrijednost 2023: 5 žena iz osjetljivih kategorija						
	Ciljna vrijednost 2024: 5 žena iz osjetljivih kategorija						
Mjera 3.1.2 Jačati proces poslovnog umrežavanja i udruživanja žena preduzetnica i unapređivati razvoj institucionalnih kapaciteta udruženja							
3.1.2.1	IO: Broj nacionalnih događaja; Broj međunarodnih događaja	MERT - NOVI NAZIV MER, PKCG, UPCG, APŽ, UPŽ...	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	PKCG je do kraja septembra organizovala nastup na sedam sajmova koji su održani van Crne Gore. U istom periodu, organizovala je i pet poslovnih foruma u Crnoj Gori, sa privrednicima iz Azejrbedžana, Češke, Slovenije, Austrije i Bosne i Hercegovine. UPCG je u partnerstvu sa Skupštinom Glavnog grada Podgorica i ILO organizovala konferenciju „Žene u menadžentu - snaga promjena i ekonomskog napretka“. U sklopu konferencije, održana je i panel diskusija na temu	Planirano 3.000€ Donatori + 2.000€ Privatni sektor / Utrošeno 3.000€ Donatori + 2.000€ Privatni sektor		
Naziv aktivnosti	Početna vrijednost 2022: 2 nacionalna i 2 međunarodna događaja						
Organizovati nacionalne događaje (konferencije, festivali, okrugli stolovi, sajmovi, B2B...) i partnerstvo u organizaciji i/ili učešće u međunarodnim događajima za žene u biznisu i menadžmentu	Ciljna vrijednost 2023: 1 nacionalni, 1 međunarodni događaj						

	<p>Ciljna vrijednost 2024: 2 nacionalna, 1 međunarodni događaj</p>			<p>„Žene u menadžmentu u Crnoj Gori: Stanje i perspektive“.</p> <p>U okviru projekta ILOFORDIGITAL (Program Interreg IPA Južni Jadran Italija-Albanija-Crna Gora), UPCG je organizovala konferenciju “Unapređenje digitalnih vještina u privatnom sektoru”. Fokus konferencije bio je na osnaživanju MSP kroz upotrebu digitalnih alata i saradnju sa institucijama koje podržavaju inovacije i digitalne vještine. Broj učesnika: 90, od čega 40% žena.</p> <p>UPCG bila je glavni partner i pokrovitelj IV Svjetskog kongresa preduzetnika (SKP) koji je održan u periodu 16-19. oktobar, u Podgorici i Budvi, na temu „Preduzetništvo: Ljudi. Saradnja. Razvoj. Sigurnost“. Glavni organizator SKP je Međunarodni ekonomski forum PERSPEKTIVE, a izvršni organizator PROMO GLOBAL. Događaju su prisustvovali predstavnici biznis zajednice, javnog sektora, univerziteta, NVO, medija i drugih organizacija iz zemalja regiona, srednje i jugoistočne Evrope.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>Predstavnica UPCG bila je učesnica panel diskusije “Standardi kao podrška ženskom preduzetništvu”, održane u okviru događaja Instituta za standardizaciju Crne Gore (ISME).</p> <p>Predstavnica UPCG bila je moderatorka panela održanog u okviru konferencije „Izazovi stereotipa i promjena narativa o ženskom preduzetništvu u Crnoj Gori“. Konferenciju su organizovali MER i kancelarija OEBS-a iz Beča (OSCE/OCEEA), kao završni događaj u sklopu projekta IWILL (proj. realizovan u cilju dodatne podrške Strategiji razvoja ženskog preduzetništva CG 2021-2024.)</p>			
<p>3.1.2.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Povećati učešće žena preduzetnica u poslovnim susretima organizovanim u okviru međukomorske saradnje (Jadransko-</p>	<p>IO: Broj žena preduzetnica - učesnica poslovnih susreta</p> <p>Početna vrijednost 2022: Održane 2 konferencije, učestvovalo 5 učesnica</p>	PKCG	IV kvartal 2023 IV kvartal 2024	<p>Forum privrednih komora Jadransko jonsko regiona (Forum AIC) u saradnji sa Privrednom komorom regije Frulli Venezia Giulia, organizovao je 14. Kongres žena preduzetnica u Goriciji, Italija. Skup je organizovan kao jedna od aktivnosti „Go!2025“ manifestacije koja promoviše Goriciju i Novu Goricu koji tokom 2025.godine postaju Evropska prestolnica</p>	<p>Planirano</p> <p>500€</p> <p>Donatori</p> <p>+</p> <p>500€</p> <p>Privatni sektor</p>		<p>Donatori, Privatni sector (500 + 500)</p>

<p>jonski forum, Zapadno – balkanski forum.....)</p>	<p>Ciljna vrijednost 2023: 10 žena preduzetnica</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 15 žena preduzetnica</p>			<p>kulture. Tokom Kongresa diskutovalo se o mogućnosti regionalnog razvoja turizma i kreativnih industrija a u isto vrijeme ističući ulogu žena u vođenju biznisa. Privredna komora Crne Gore organizovala je učešće crnogorskih privrednica na ovom skupu, kao jednu od aktivnosti projekta „Evropska mreža preduzetnika“ EEN.</p> <p>https://komora.me/medunarodna-saradnja/kongres-zena-preduzetnica-foruma-aic-izazovi-i-prilike-u-turizmu-i-kreativnim-industrijama</p>	<p>/</p> <p>Utrošeno</p> <p>500€</p> <p>Donatori</p> <p>+</p> <p>500€</p> <p>Privatni sektor</p>		
<p>3.1.2.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Jačati kapacitete ženskih poslovnih asocijacija putem savjetodavne pomoći, edukacije i mentorstva - posebno za rad asocijacija u malim zajednicama i sa</p>	<p>IO: Program jačanja kapaciteta ženskih poslovnih asocijacija</p> <p>Početa vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Uspostavljen program jačanja</p>	<p>APŽ, UPŽ, UNDP, EBRD</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>EBRD je podrzao razvoj održivog poslovnog modela I strategije za EmpowHer, online platformu za zene preduzetnice.</p>	<p>Planirano</p> <p>1.000€</p> <p>Donatori</p> <p>/</p> <p>Utrošeno</p> <p>3.000€ (EBRD)</p>		

osjetljivim grupama žena	kapaciteta; Realizovane aktivnosti podrške/ jačanja ženskih poslovnih acocijacija Ciljna vrijednost 2024: Realizovane aktivnosti podrške/ jačanja ženskih poslovnih acocijacija						
Mjera 3.1.3 Razviti program podrške razvoja izvozno orijentisanih preduzetnica i olakšati im pristup novim tržištima i internacionalizaciji poslovanja							
3.1.3.1 Naziv aktivnosti Podrška poslovanju izvozno orjentisanih biznisa u vlasništvu žena	IO: Broj preduzetnica koje su podržane u nastupu na izvoznim tržištima Početna vrijednost 2022: 1 MMSP u vlasništvu žena dobilo podršku Ciljna vrijednost 2023: 5 MMSP u	MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Nije realizovana aktivnost	Planirano 10,000€ / Utrošeno 0€ Nacionalni budžet		

	vlasništvu žena dobilo podršku						
	Ciljna vrijednost 2024: 5 MMSP u vlasništvu žena dobilo podršku						
3.1.3.2 Naziv aktivnosti Podrška poslovanju izvozno orjentisanih biznisa kroz Istraživanje međunarodnog tržišta za plasman proizvoda/usluga.	IO: Broj preduzetnica koje su podržane prilikom istraživanja tržišta Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: podržano 5 preduzetnica Ciljna vrijednost 2024: podržano 5 preduzetnica	MERT - NOVI NAZIV MER	II kvartal 2023 IV kvartal 2024	Nije realizovana aktivnost	Planirano 10,000€ / Utrošeno 0€ Nacionalni budžet		

<p>3.1.3.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Realizovati obuku o procjeni izvozne spremnosti žena preduzetnica</p>	<p>IO: Broj preduzetnica koje su prošle obuku o procjeni izvozne spremnosti</p> <p>Početa vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 5 preduzetnica prošle obuku</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: 5 preduzetnica prošle obuku</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Nije realizovana aktivnost</p>	<p>Planirano 5,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 0€</p> <p>Donatori</p>		
<p>3.1.3.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati specijalizovane obuke o nastupu na ino tržištu i internacionalizaciji</p>	<p>IO: Broj održanih obuka</p> <p>Početa vrijednost 2022: /</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Nije realizovana aktivnost</p>	<p>Planirano 5,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 0€</p>		

poslovanja za žene preduzetnice	Ciljna vrijednost 2023: podržano 5 preduzetnica Ciljna vrijednost 2024: podržano 5 preduzetnica				Donatori		
Operativni cilj 3.2		Promovisanje i podsticanje efikasne implementacije politike ženskog preduzetništva					
Indikator učinka	Početna vrijednost 2022	Ciljna vrijednost 2024		Ostvarena vrijednost 2024			
Obezbjeđivanje funkcionalne implementacije politike ženskog preduzetništva SBA ³ pod-diimenzija 1.b: Žensko preduzetništvo (tematski blok: Monitoring i evaluacija)	3,10	3,50		3,50			
Mjera 3.2.1 Jačati i promovisati partnerstvo udruženja žena preduzetnica sa javnim sektorom i akademskom zajednicom u podsticanju razvoja ženskog preduzetništva							

³ Naziv indikatora u Strategiji koji se odnose na implementaciju principa SBA je preuzet iz pomenutog dokumenta.

<p>3.2.1.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprijediti saradnju i partnerstvo ženskih poslovnih asocijacija sa javnim sektorom i/ili akademskom zajednicom u okviru programa istraživanja i razvojnih projekata</p>	<p>IO: Broj zajedničkih događaja (sastanci, konferencije...)</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održan minimum 1 sastanak (postignut dogovor o saradnji)</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održan minimum 1 sastanak i realizovana minimum 1 zajednička aktivnost</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ, UŽP, Univerzitet CG, Univerzitet Donja Gorica, Univerzitet Mediteran ...</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>APŽ održala više od 10 online i 3 sastanka sa međunarodnim partnerskim organizacijama sa ciljem razvijanja novih projekata</p>	<p>/</p>		
<p>3.2.1.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p>	<p>IO: Broj organizovanih aktivnosti</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, opštine,</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Predstavljen Program za unaprjeđenje konkurentnosti privrede u 5 lokalnih samouprava. Posebno promovisani specifični kriterijumi za podršku MMSP u</p>	<p>Planirano 500€</p> <p>/</p>		

<p>Promovisati šeme podrške za razvoj MMSP u vlasništvu žena – na teritoriji lokalnih samouprava</p>	<p>promocije shema podrške</p> <p>Početna vrijednost 2022: Organizovana 3 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovano minimum 5 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Organizovano minimum 5 događaja</p>	<p>ženske poslovne asocijacije , poslodavica udruženja. ..</p>		<p>većinskom vlasništvu osoba ženskog pola</p>	<p>Utrošeno 500€</p> <p>Nacionalni budžet</p>		
<p>3.2.1.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Promovisati saradnju javnog i privatnog sektora u oblasti ekonomskog</p>	<p>IO: Broj događaja ORR na temu ekonomskog osnaživanja žena i razvoja ženskog preduzetništva</p>	<p>ORR Skupštine CG</p> <p>MERT - NOVI</p>	<p>I kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore organizovao je 16. zasjedanje „Ženskog parlamenta“ koje je održano uoči Međunarodnog dana žena, u cilju promocije ženskih ljudskih prava u Crnoj Gori.</p>	<p>/</p>		

<p>osnaživanja žena i razvoja ženskog preduzetništva, kroz aktivnosti Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine CG (ORR)</p>	<p>Početna vrijednost 2022: Održana 3 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održana minimum 3 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održana minimum 3 događaja</p>	<p>NAZIV MER, APŽ, UPCG, PKCG...</p>		<p>Tokom sjednice, članovi/ice Vlade Crne Gore odgovarali su na pitanja predstavnika/ca ženskih grupa parlamentarnih partija, kao i predstavnika/ca civilnog društva. Pitanje Ministarstvu finansija postavila je i predstavnica Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG) Zvezdana Oluić, koja je na sjednici učestvovala u svojstvu predstavnice Asocijacije poslovnih žena Crne Gore (APŽ) čiji je UPCG osnivač.</p>			
<p>Mjera 3.2.2 Obezbjediti organizovanu i permanentnu promociju i omogućiti veću vidljivost uspješnih žena u biznisu – preduzetnica i menadžerki (nacionalni dan žena preduzetnica, konferencije, okrugli stolovi, sajmovi, dodjela nagrada za preduzetnice i menadžerke...)</p>							
<p>3.2.2.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Razvijati institucionalnu podršku/partnerstvo u aktivnostima <u>promocije uloge i značaja ženskog preduzetništva</u> (partnerstvo u</p>	<p>IO: Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti</p> <p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Kontinuirani medijski nastupi, partnerstvo u 3 događaja</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, MPLJMP, ženske poslovne asocijacije , poslodava</p>	<p>II kvartal 2023 IV kvartal 2024</p>	<p>Potpisan sporazum o saradnji sa Asocijacijom poslovnih žena Crne Gore i Centrom za omladinsku edukaciju sa ciljem promocije uloge i značaja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori.</p> <p>Osnovana Asocijacija liderki Crne Gore (ALCG) koja okuplja žene liderke iz različitih sektora. Cilj Asocijacije je da doprinese većoj zastupljenosti žena u poslovnom, političkom i javnom životu,</p>	<p>Planirano 1,000€ Donatori + 1,000€ Privatni sektor /</p>		

<p>organizaciji događaja, sprovođenju promotivnih kampanja, medijskim nastupima i sl.)</p>	<p>Ciljna vrijednost 2023: Partnerstvo u 2 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Partnerstvo u 2 događaja i 1 kampanji</p>	<p>čka udruženja</p>		<p>promovisanju rodne ravnopravnosti i osnaživanju ženskog liderstva u svim sferama društva, kao i promociji žena liderki, unapređenju rodnih politika i sprovođenju strategija za osnaživanje žena na vodećim pozicijama. ALCG ima predsjednicu, potpredsjednicu i UO koji čine članice iz reda osnivača, poslovnih udruženja, kompanija, preduzetnica, NVO i državnih agencija.</p>	<p>Utrošeno 1,000€</p> <p>Donatori +</p> <p>1,000€</p> <p>Privatni sektor</p>		
<p>3.2.2.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Organizovati medijske nastupe i događaje/kampanje namijenjene <u>povećanju vidljivosti uspješnih žena u biznisu</u> (preduzetnice, menadžerke...)</p>	<p>IO: Broj događaja koji se organizuju u cilju promocije uspješnih preduzetnica/ menadžerki</p> <p>Početna vrijednost 2022: Realizovana 2 događaja</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održana 2 događaja;</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, PKCG, APŽ, UPŽ, UPCG, UNDP...</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>U cilju povećanja vidljivosti uspješnih žena u biznisu, UPCG je za određene javne i medijske nastupe, organizovane na stručne i teme od interesa za CG privredu, kao svoje predstavnice delegirala upravo žene preduzetnice i menadžerke - članice UPCG. Takođe, UPCG je i za potrebe online programa edukacije “Žene i točka Hub” (koji prate polaznici/e iz zemalja regiona) kao predavače angažovala uspješne poslovne žene, stručnjakinje iz CG.</p>	<p>Planirano 1,000€</p> <p>Donatori +</p> <p>1,000€</p> <p>Privatni sektor /</p> <p>Utrošeno 1,000€</p> <p>Donatori</p>		

	<p>Promocija 10 uspješnih žena u biznisu</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Održana 2 događaja; Promocija 15 uspješnih žena u biznisu</p>				<p>+</p> <p>1,000€</p> <p>Privatni sektor</p>		
<p>3.2.2.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Dodjela godišnjih nagrada za najuspješnije žene menadžerke u CG</p>	<p>IO: Kategorije nagrada; Broj nagrada</p> <p>Početa vrijednost 2022: UPCG je dodijelila 10 nagrada „NAJ menadžerke u CG“, u 4 kategorije (javni sektor, privreda, civilni sektor, mediji)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Dodijeljeno 10 nagrada, u 4 kategorije</p>	UPCG	<p>IV kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>UPCG je organizovala svečanu ceremoniju dodjele tradicionalnih, godišnjih nagrada „NAJ menadžerke u Crnoj Gori“. Tom prilikom, UPCG je proglasila ukupno 8 laureatkinja i uručila im ravnopravne nagrade u kategorijama: Privreda, Javni sektor, Civilni sektor, Mediji. Cilj dodjele nagrada: promocija uspješnih poslovnih žena koje svojim profesionalnim radom i ostvarenim rezultatima potvrđuju snagu ženskog liderstva i značaj većeg učešća žena na pozicijama upravljanja i rukovođenja. Od pokretanja inicijative <i>NAJ menadžerke u Crnoj Gori</i>, ovo prestižno priznanje UPCG dobilo je</p>	<p>Planirano 7,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 7,000€</p> <p>Donatori 6,000€</p> <p>Privatni sektor 1,000€</p>		

	<p>Ciljna vrijednost 2024: Dodijeljeno 10 nagrada, u 4 kategorije</p>			<p>50 uspješnih poslovnih žena iz naše zemlje.</p> <p>UPCG je u IV kvartalu raspisala javni konkurs za izbor „NAJ menadžerki u Crnoj Gori“ za 2024. godinu. Konkurs je objavljen na sajtu UPCG i promovisan putem medija i društvenih mreža. Prijave su otvorene do 16. januara 2025.god, a svečana ceremonija biće održana sredinom 2025.</p>			
<p>3.2.2.4</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Dodjela godišnjih nagrada za najuspješnije žene preduzetnice u CG</p>	<p>IO: Kategorije nagrada; Broj nagrada</p> <p>Početna vrijednost 2022: Udruženje preduzetnica dodijelilo 10 nagrada najboljim (u 7 kategorija). Nagrade Top Women Business Montenegro 2022 dodijeljene su vlasnicama 3 MMSP (najuspješnija po poslovnim prihodima). PKCG</p>	<p>UPŽ, APŽ, PKCG, poslovna udruženja ...</p>	<p>III kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Laureati prestižnih nagrada PKCG za 2023. godinu su kompanije SL Montenegro – Mamut pivo, Sava osiguranje, Strategist, Tina Time Shoes, Kalamper, te Ljilja Pižurica, izvršna direktorica Nelt MNE. Strategist d.o.o. iz Podgorice je laureat Nagrade PKCG za uspješno poslovanje u kategoriji kompanija u kojima žene imaju udio u vlasništvu ili ulogu u menadžmentu. Izvršna direktorica Strategista je Katarina Milačić.</p> <p>https://komora.me/saopstenja/urucene-nagrade-pkcg-privrednici-garancija-stabilnosti-ekonomije</p>	<p>Planirano 7,000€</p> <p>Donatori</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 7,000€</p> <p>Donatori</p>		

	<p>dodijelila godišnju nagradu za najbolju preduzetnicu</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Dodijeljene nagrade u nekoliko kategorija</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Dodijeljene nagrade u nekoliko kategorija</p>						
Mjera 3.2.3 Razmjenjivati primjere dobre prakse i uspostaviti integriranu web platformu ženskog preduzetništva							
<p>3.2.3.1</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Promovisati primjere dobre prakse žena u biznisu u štampanim i elektronskim medijima (<i>Glasnik</i> PKCG, portal Udruženja preduzetnica CG...)</p>	<p>IO: Broj objavljenih intervjua sa ženama u biznisu u <i>Glasniku</i></p> <p>Početna vrijednost 2022: Objavljeno 10 intervjua u <i>Glasniku</i> sa ženama preduzetnicama</p>	<p>PKCG, UŽP, APŽ i ostala poslovna zajednica</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>PKCG je u toku 2024. objavila osam izdanja <i>Glasnika</i> u kojima se nalazi 12 intervjua sa uspješnim privrednicama.</p> <p>https://komora.me/glasnik</p> <p>Medijska promocija uloge i značaja ženskog preduzetništva i menadžmenta, kao i uspješnih poslovnih žena, predstavlja redovnu aktivnost koju UPCG realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Planirano 2,000€</p> <p>Privatni sektor</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 2,000€</p> <p>Privatni sektor</p>		

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Objavljeno 10 intervjua</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Objavljeno 15 intervjua</p>							
<p>3.2.3.2</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Unaprijediti nacionalni web portal za žene u biznisu (www.zenskibiznis.me) u smislu dostupnosti i aktuelnosti sadržaja (raspisani konkursi, najave obuka i konferencija, propisi, strategije, tematske publikacije, istraživanja,...)</p>	<p>IO: Unaprijeđen nacionalni web portal za žene u biznisu</p> <p>Početna vrijednost 2022: web portal kreiran i operativan</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Web portal se redovno ažurira</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Web portal se redovno ažurira</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER, APŽ</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>Web portal www.zenskibiznis.me se redovno ažurira i sadrži informacije o aktuelnostima i programima podrške koji mogu biti značajni za poslovanje preduzetnica.</p>	/			

Mjera 3.2.4 Realizovati kampanju podizanja svijesti javnosti o mjerama koje podstiču rodnu ravnopravnost i ekonomsko osnaživanje žena i doprinose većem učešću žena u biznisu i menadžmentu (jednakost žena i muškaraca u oblasti imovinskih prava – naslijeđenih i stečenih, usklađivanje poslovnog i porodičnog života i sl.)							
3.2.4.1	IO: Realizovano istraživanje o vlasništvu nad nekretninama, na osnovu dostupnih podataka sa geo portala i e-katastra	MERT - NOVI NAZIV MER, OEBS	I kvartal 2023 IV kvartal 2023	Realizovano u 2023.			
Naziv aktivnosti	Sprovesti istraživanje o rodnom jazu u vlasništvu nad nekretninama na osnovu dostupnih podataka sa geo portala i e-katastra						
	Početna vrijednost 2022: /						
	Ciljna vrijednost 2023: Realizovano istraživanje i postavljena osnovica za buduće praćenje						
	Ciljna vrijednost 2024: /						
3.2.4.2	IO: Realizovana kampanja podizanja svijesti žena o jednakim imovinskim	MERT - NOVI NAZIV MER, OECD	I kvartal 2023 IV kvartal 2023	Realizovano u 2023.			
Naziv aktivnosti							

<p>Sprovesti kampanju/e podizanja svijesti o rodnom jazu u vlasništvu nad nekretninama i negativnim ekonomskim posljedicama po žene</p>	<p>pravima žena i muškaraca</p> <p>Početna vrijednost 2022:/</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Kreirana i realizovana 1 kampanja</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: /</p>						
<p>3.2.4.3</p> <p>Naziv aktivnosti</p> <p>Promocija uloge i značaja ženskog preduzetništva kroz snimanje kratkih studentskih filmova o mladim ženama koje se suočavaju sa stereotipima u društvu</p>	<p>IO: Snimljena 4 kratka filma</p> <p>Početna vrijednost 2022:/</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Snimljena 4 kratka filma</p> <p>Ciljna vrijednost 2024: Javna</p>	<p>MERT - NOVI NAZIV MER,</p> <p>Fakultet dramskih umjetnost i Cetinje</p>	<p>II kvartal 2023</p> <p>IV kvartal 2024</p>	<p>U okviru projekta „IWILL: <i>Inspiring Women’s Initiative - taking for Lasting Leadership</i>“ finansiranog od strane OEBSa, nastalog s ciljem da pruži dodatnu podršku Strategiji razvoja ženskog preduzetništva 2021-2024, snimljena su četiri kratka filma u produkciji studenata Fakulteta dramskih umjetnosti – Cetinje Univerziteta Crne Gore. Filmovi se bave nekim od ograničavajućih stavova žena, kao što je nedostatak povjerenja u sopstvene talente i sposobnosti, i prikazani su na konferenciji „Izazovi</p>	<p>Planirano 1,000€</p> <p>/</p> <p>Utrošeno 1,000€</p> <p>Donatori</p>		

	promocija snimljenih filmova (4)			stereotipa i promjena narativa o ženskom preduzetništvu u Crnoj Gori“.			
3.2.4.4 Naziv aktivnosti Organizovani događaji na temu suzbijanja stereotipa vezanih za žensko žensko preduzetništvo, a na kojem će biti prikazani studentski filmovi, kao i glavni nalazi i preporuke Analitičkog izvještaja	IO: Održani tematski događaj Početna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: / Ciljna vrijednost 2024: Održana minimum 4 događaja	MERT - NOVI NAZIV MER, Ekonomski fakultet, Fakultet dramskih umjetnosti, Unija mladih preduzetnika Crne Gore, poslodavčica udruženja, IRF	I kvartal 2024 IV kvartal 2024	U organizaciji MER i kancelarije OEBSa iz Beča (OSCE/OCEEA), održana je konferencija pod nazivom „Izazovi stereotipa i promjena narativa o ženskom preduzetništvu u Crnoj Gori“. Konferencija je realizovana kao završni događaj projekta „IWILL: Inspiring Women’s Initiative - taking for Lasting Leadership“, koji je sproveden s ciljem pružanje dodatne podrške Strategiji razvoja ženskog preduzetništva Crne Gore 2021-2024.	Planirano 1,000€ / Utrošeno 4,000€ Budžet CG		